

Projekto dalis Nr. 5.1

„Ed Media“ parengtas vadovas skirtas dvikryptės sportininkų karjeros atitikties ES gairėms stebėsenai ir teigiamo studentų sportininkų įvaizdžio formavimui žiniasklaidos pagalba

Redagavo

V.2. (2021 m. kovo mėn.)

TURINYS

TURINYS	1
„Ed Media“ tikslas	3
„Ed Media“ komanda	4
Kaip naudotis šiuo vadovu.....	5
1 skyrius. ES gairės dėl sportininkų dvikryptės karjeros	6
2 skyrius. Pasiekimai dvikryptės karjeros srityje šalyse partnerėse.....	7
2.1. Dvikryptė sportininkų karjera Vokietijoje	7
2.2. Dvikryptė sportininkų karjera Italijoje	8
2.3. Dvikryptė sportininkų karjera Lietuvoje.....	9
2.4. Dvikryptė sportininkų karjera Rumunijoje	10
2.5. Dvikryptė sportininkų karjera Slovėnijoje	10
2.6. Dvikryptė sportininkų karjera Ispanijoje	12
2.7. Europos sportininkų studentų tinklo vaidmuo populiarinant ES gaires, susijusias su sportininkų dvikrypte karjera.....	13
2.8. Šalių partnerių sportininkų dvikryptės karjeros palyginimas	13
3 skyrius. Rekomendacijų dėl ES gairių, susijusių su sportininkų dvikryptės karjeros įgyvendinimu, stebėseną.....	16
3.1. Stebėsenos procesas.....	16
3.1.1. Tikslai ir uždaviniai	17
3.1.2. Stebėsenos rodikliai.....	17
3.1.3. Duomenų rinkimo metodai ir laikotarpis	22
3.1.4. Vaidmenys ir atsakomybė.....	24
3.1.5. Sklaida.....	27
4 skyrius. Dvikryptė sportininkų karjera žiniasklaidoje	28
4.1. Sisteminė literatūros apžvalga žiniasklaidos ir dvikryptės karjeros klausimais	28
4.2. Spauldoje pateiktų duomenų apie dvikryptę karjerą analizė	29
5 skyrius. Informacijos pateikimo apie dvikryptę karjerą žiniasklaidoje didinimo strategijos ir veiksmų plano stebėseną	31
5.1. Stebėsenos procesas.....	31
5.1.1. Tikslai ir uždaviniai.....	31

5.1.2. Stebėsenos rodikliai.....	32
5.1.3. Duomenų rinkimo metodai ir laikotarpis	35
5.1.4. Vaidmenys ir atsakomybė.....	35
5.1.5. Sklaida.....	36
6 skyrius. „Ed Media“ švietimo platforma, skirta apgalvotai formuoti teigiamą sportininkų dvikryptės karjeros įvaizdį.....	37
6.1. Informacijos dalis organizacijoms, klubams, universitetams, žiniasklaidos specialistams	38
6.2. Studentų sportininkų mokymas.....	39
6.3. Sportininkų ir kitų subjektų sąveika	39
Nuorodos	40

„Ed Media“ tikslas

Projektu siekiama pakeisti požiūrį į sportininkų dvikryptę karjerą sąmoningai formuojant teigiamą įvaizdį ir skatinant sporto organizacijas toliau įgyvendinti ES gaires, susijusias su sportininkų dvikrypte karjera.

Profesionalumo sporte siekia visi jaunieji sportininkai, nepriklausomai nuo to, kokią sporto šaką jie atstovauja. Jauniesiems sportininkams skirtų renginių skaičius auga ir kasmet pritraukia vis daugiau žmonių. Didelė dalis jaunųjų sportininkų pastebi, kad jų sportinė karjera ir mokymasis ima trukdyti vienas kitam, ir tai vyksta jauname amžiuje, nes profesionalaus sportininko karjera prasideda būtent ankstyvajame amžiuje. Tai laikas, kai prasideda dvikryptė karjera. Jos koncepcija gali būti sėkmingai įgyvendinta tik tuo atveju, jei sportininkai ir jų treneriai, tėvai suvokia dvikryptės karjeros svarbą. Sprendžiant šį klausimą skirtingais aspektais (ES, vyriausybės, sporto valdymo organų lygmenyse) žinia gali būti skleidžiama greičiau ir veiksmingiau. Egzistuojantys tinklai gali svariai prisidėti skleidžiant dvikryptės karjeros idėją.

Projektas „Ed Media“ prisideda prie 7 iš 36 gairių, susijusių su sportininkų dvikrypte karjera, įgyvendinimo viešindamas ir skleidžiamas informaciją apie dvikryptę karjerą bei su ja susijusias ES gaires. Projektu siekiame pakeisti požiūrį, sudaryti prielaidas elgsenos pokyčiams ir taip skatinti sporto organizacijas nacionaliniu lygmeniu užsiimti dvikrypte sportininkų karjera ir įtraukti kuo daugiau suinteresuotųjų subjektų. Remiantis mokslinėmis žiniomis ir praktine patirtimi, įgyta įgyvendinant projektą, aktyvi informuotumo didinimo sistema bei sportininkų dvikryptės karjeros įgyvendinimas ir stebėseną paskatins visas susijusias šalis atvirai dalintis informacija su sportininkais ir sukurti socialinio dialogo struktūras.

Nors moksle pasiekti keletas svarbių laimėjimų, susijusių su sėkmingo švietimo ir sporto karjeros koordinavimo poreikio nustatymu ir skatinimu (paliesti kai kurie mikro (individualūs), mezo (tarpasmeniniai), makro (socialiniai) ir pasauliniai (politikos) dvikryptės karjeros aspektai), vis dar trūksta gilesnio ryšio tarp žiniasklaidos ir dvikryptės karjeros (DK). Išsami mokslinės literatūros apie dabartinę sportininkų padėtį apžvalga parodė, kad iš tiesų trūksta literatūros, kurioje būtų nagrinėjama būtent šio projekto tema.

Politikos veiksnių, skirtų dvikryptės karjeros skatinimui, įgyvendinimo stebėseną turėtų vykti nacionaliniu ir galbūt ES lygmeniu. Parengti rodikliai, kurie galėtų suteikti svarbios informacijos apie politikos įgyvendinimo procesus ir rezultatus nacionaliniu lygmeniu. Su dvikrypte karjera susiję rodikliai daugelyje ES šalių dar neįtraukti į esamas stebėsenos sistemas sporto ir (arba) švietimo srityse. Informavimo apie dvikryptę karjerą pasitelkiant žiniasklaidą strategija ir veiksnių planas suteikia galimybę įvertinti informuotumo didinimo veiksmus ir jų poveikį nacionaliniu lygmeniu, naudojant veiklos rodiklius, pagal kuriuos vertinamas bendras nustatytų komunikacijos tikslų pasiekimas. Taigi, galima būtų įvertinti tikslų pasiekimo mastą per tam tikrą laikotarpį. Jie turėtų būti reguliariai vertinami planavimo ir įgyvendinimo etapuose. Visais veiklos rezultatų rodikliais matuojamos absoliučiosios vertės, kurios yra objektyvios.

„Ed Media“ komanda

Vokietija

**Deutsche
Sporthochschule Köln**
German Sport University Cologne

Italija

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI ROMA "FORO ITALICO"

Lietuva

**LIETUVOS
SPORTO
UNIVERSITETAS**

Rumunija

**UNIVERSITATEA
„ALEXANDRU IOAN CUZA“
din IAȘI**

Slovėnija

University of *Ljubljana*

Ispanija

**VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA**

EUROPEAN ATHLETE STUDENT
THE DUAL CAREER NETWORK

EUROPEAN UNIVERSITY SPORTS ASSOCIATION

Kaip naudotis šiuo vadovu

Siekiant prisidėti prie informuotumo apie ES gaires, susijusias su sportininkų dvikryptės karjeros įgyvendinimu, didinimo, šiame vadove pateikiama:

1. ES gairių, susijusių su sportininkų dvikrypte karjera, vaidmuo siekiant įtvirtinti sportininkų teisę derinti sportą ir mokymąsi Europoje.
2. Vokietijos, Italijos, Lietuvos, Rumunijos, Slovėnijos ir Ispanijos dvikryptės karjeros politikos ir propagavimo šalies lygmeniu analizė, taip pat Europos sportininko studento tinklo vaidmuo Europos dvikryptės karjeros diskurse.
3. Faktinių spragų, stipriųjų, silpnųjų pusių, galimybių ir grėsmių (SWOT) ir politinių, ekonominių, socialinių, technologinių, aplinkosaugos ir teisinių (PESTEL) makroaplinkos veiksnių, darančių poveikį dvikryptei karjerai šešių Europos šalių partnerių nacionaliniuose viešuosiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose, palyginimas, taip pat paprastas ir prieinamas vertinimas, skirtas stebėti faktinę dvikryptės karjeros situaciją siekiant nustatyti būsimus įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu veiksmus.
4. Mokslinės literatūros apie dvikryptę sportininkų karjerą žiniasklaidoje ir dokumentų apie dvikryptę karjerą laikraščiuose analizės santrauka; ir
5. Įvadas į švietimo platformą studentams sportininkams siekiant sąmoningai formuoti teigiamą sportininkų dvikryptės karjeros įvaizdį žiniasklaidos pagalba pasitelkiant sėkmingus sportininkų dvikryptės karjeros pavyzdžius.
6. Šiame vadove pateikiama priemonė, padedanti periodiškai vertinti įgyvendinant projektą pateiktų rekomendacijų poveikį ir strategijos įgyvendinimo sėkmę atsižvelgiant į ES gaires, susijusias su sportininkų dvikrypte karjera.

Skaitytojai, besidomintys su dvikrypte karjera susijusiais klausimais, gali pasinaudoti nuorodų sąrašu šio vadovo pabaigoje, visomis „Ed Media“ tyrimų ataskaitomis bei edukacine programa, pateikta čia: <https://www.lsu.lt/en/project-edmedia>.

1 skyrius. ES gairės dėl sportininkų dvikryptės karjeros

Atlikus tarptautinius tyrimus apie sportininkų teisę derinti sportą ir mokymąsi (Europos Parlamentas, 2003; Amara, Aquilina, Henry & PMP konsultantai, 2004; INEUM Consulting & TAJ, 2008), Europos Komisija savo Baltojoje knygoje dėl sporto (Europos Komisija, 2007) pirmą kartą pristatė terminą „dvikryptė sportininkų karjera“. Valstybių narių kompetencijų sporto ir švietimo srityje Europoje dėka egzistuoja įvairios priegijos prie dvikryptės karjeros politikos ir tvarkos (Amsterdamo taikomųjų mokslų universitetas et al., 2016; Aquilina & Henry, 2010; Küttel et al., 2020; Morris et al., 2020). Pripažindama, kad sportininkų dvikryptė karjera nepriklauso nuo vieno asmens, institucijos ar konkretaus konteksto (Capranica & Guidotti, 2016; Europos Parlamentas, 2003; Morris et al., 2020), Europos Komisija paskelbė ES dvikryptės sportininkų karjeros gaires, kurias 2012 m. rugsėjo 28 d. Poznanėje (Europos Komisija, 2012) patvirtino ES ekspertų grupė „Švietimas ir mokymas sporte“.

Siekiant skatinti dvikryptės karjeros priemonių ir iniciatyvų įdiegimą ir (arba) įgyvendinimą valstybėse narėse, ES gairėse visų pirma primygtinai raginama politikos formuotojams parengti ir priimti nacionalines dvikryptės karjeros gaires, kad būtų sukurta tinkama aplinka studentams sportininkams sporto, švietimo ir užimtumo lygmenyse, taip pat parengti veiksmingas teisinės ir finansinės sistemos bei specialias priegias, kurios atsižvelgtų į įvairiose sporto šakose egzistuojančius skirtumus (Europos Komisija, 2012). Taigi, ES gairėse įvairiems politikos, sporto, švietimo ir darbinio lygmens suinteresuotiesiems subjektams keliami keli klausimai ir atsižvelgiama į itin svarbų sportininkų ir jų sporto šakos bei akademinės aplinkos sąmoningumą (Europos Komisija, 2012 m.). Šiame dokumente pateikiamos 36 gairės, suskirstytos į aštuonias grupes: 1) tarpsektorinio tarpžinybinio požiūrio nacionaliniu lygmeniu poreikis; 2) sportas; 3) švietimas; 4) užimtumas; 5) sveikata; 6) finansinės paskatos sportininkams; 7) Europos dvikryptės karjeros sporte aspektas; ir 8) sklaida, stebėseną ir vertinimas.

Nepaisant strateginės finansinės paramos Europos studijoms ir Europos bendrijos universitetų studentų judumo veiksmų programai (ERASMUS)+Sporto bendradarbiavimo partnerystėms, ir to, kad Europos Parlamentas ir Europos Komisija prisidėjo prie Europos dvikryptės karjeros diskurso plėtojimo ir plataus dvikryptės karjeros termino naudojimo visame pasaulyje (Amsterdamo taikomųjų mokslų universitetas et al., 2016; Capranica & Guidotti, 2016; Europos Komisija, 2017a, 2017b, 2020; Europos Parlamentas, 2003, 2015, 2017; Guidotti et al., 2015; Stambulova & Wylleman, 2019), nacionalinės dvikryptės karjeros gairės buvo paskelbtos tik Švedijoje, o tarptautiniai aukšto meistriškumo studentai sportininkai nepakankamai žino apie egzistuojančią dvikryptės karjeros politiką ir galimybes (Condello et al., 2019; Švedijos sporto konfederacija, 2018). Siekiant nurodyti galimas ES gairių įgyvendinimo galimybes nacionaliniu lygmeniu, labai svarbu: 1) įvertinti nacionalinio lygmens galimybių, programų ir politikos stipriąsias ir silpnąsias puses; 2) stebėti, kaip žiniasklaidoje pristatomi studentai sportininkai stengiantis pasiekti kuo daugiau suinteresuotųjų šalių; ir 3) padėti studentams sportininkams ugdyti bendravimo įgūdžius, kad šie galėtų pateikti kuo daugiau informacijos apie dvikryptę karjerą kitiems sportininkams.

2 skyrius. Pasiekimai dvikryptės karjeros srityje šalyse partnerėse

Valstybės narės aiškina ir įgyvendina ES gaires pasitelkdamos įvairias programas, kurios labai skiriasi taikomais metodais ir politika (Amsterdamo taikomųjų mokslų universitetas et al., 2016; Aquilina & Henry, 2010; Küttel et al., 2020; Morris et al., 2020). Taigi, pateikiamas trumpas Vokietijoje, Italijoje, Lietuvoje, Rumunijoje, Slovėnijoje ir Ispanijoje esančių sporto ir švietimo sistemų aprašymas. Siekiant atspindėti politikos formuotojų veiksmus, susijusius su dvikrypte karjera ir išsamiai išanalizuoti skirtumus tarp faktinių dvikryptės karjeros praktikų ir ES gairių šalyse partnerėse, buvo atrinktos septynios gairės (Nr. 3, 4, 7, 18, 19, 32 ir 34). Jose ypatingas dėmesys skiriamas makro (pvz., sporto ir švietimo aplinkai) ir politikos (pvz., organizacinei ir vyriausybės politikai) lygmenims. Buvo apsvarstytos 10 temų. Dvi temos buvo nurodytos ES gairėje Nr. 3 (pvz., nacionalinių gairių dėl dvikryptės karjeros buvimas, jų turinys ir nacionalinių gairių naudojimas); trys temos, susijusios su ES gairėmis Nr. 4 ir 7, susijusios su sporto ir švietimo sektoriais (pvz., viešoji parama dvikryptės karjeros atstovams, privati parama dvikryptės karjeros srityje ir suinteresuotųjų subjektų dvikryptės karjeros programos, skirtos sporto ir švietimo sektoriams); trys temos, susijusios su ES gairėmis Nr. 18 ir 19 dėl užimtumo sektoriaus (pvz., įmonių bendradarbiavimas su sporto organizacijomis, sportininkų išėjimo į pensiją galimybių skatinimas ir parama į pensiją išeinantiems sportininkams); viena iš temų buvo susijusi su ES gaire Nr. 32 dėl iniciatyvų, kuriomis skatinama dvikryptė karjera sporto ir sportininkų komitetuose; ir viena tema buvo susijusi su ES gaire Nr. 34 dėl iniciatyvų, skatinančių dvikryptę karjerą sporte.

2.1. Dvikryptė sportininkų karjera Vokietijoje

Atsakomybė už sportą ir švietimą Vokietijoje daugiausia tenka federalinių žemių lygmeniui. Kelios suinteresuotosios šalys dalyvauja remiant aukšto meistriškumo Vokietijos sportininkų dvikryptę karjerą ir karjerą pasibaigus jų sportinei karjerai. Apskritai atsakingos valdžios institucijos ir nacionalinės sporto sektoriaus organizacijos žino apie sunkumus, su kuriais aukšto meistriškumo sportininkai susiduria derindami akademinę ir sportinę karjerą, todėl keliuose politikos dokumentuose pabrėžiama dvikryptės karjeros svarba. Nepaisant to, nėra nacionalinių dvikryptės karjeros gairių. Atspirties taškas jų atsiradimui galėtų būti rekomendacijos pavadinimu „Pasiekimų sporto ir aukšto meistriškumo sporto finansavimas“, kurias 2017 m. paskelbė Federalinė vidaus reikalų ir bendruomenės ministerija ir Vokietijos olimpinė sporto konfederacija. Nors nebuvo nurodyta, kaip įgyvendinti konkrečias dvikryptės karjeros strategijas, pagrindiniai šių rekomendacijų tikslai susiję su šiais klausimais: privalomų dvikryptės karjeros priemonių, pritaikytų atskiriems sportininkams, kūrimas; lanksčių švietimo programų išlaikymas ir tolesnis plėtojimas; valstybės finansuojamo užimtumo įgyvendinimas; Vokietijos pagalbos sportui fondo finansinės paramos pasibaigus sportinei karjerai sukūrimas ir tvarumas. Atsižvelgiant į suinteresuotųjų šalių įvairovę, atrodo, kad taikomų dvikryptės karjeros programų pasiskirstymas yra subalansuotas tarp sporto ir švietimo sektorių. Tačiau dvikryptės karjeros įgyvendinimas yra toliau pažangęs ir nuoseklesnis švietimo sektoriuje, nei sporto sektoriuje, nors nėra įrodymų, kad egzistuoja sistemingas požiūris į dvikryptės karjeros iniciatyvų veiksmingumo stebėseną. Be to, pranešimai, susiję su dvikrypte karjera, daugiausia pasirodo nevyriausybiniuose sporto organizacijose, o ne sporto institucijose. Priešingai, švietimo sektoriaus valdžios

institucijos vidurinėse mokyklose ir universitetuose teikia daugiau reklaminės informacijos apie dvikryptę karjerą, susijusios su profesinio mokymo partneriais ir privačiomis įmonėmis.

Sporto sektoriuje sukurta sporto grupių sistema, kuri apima šešias sportininkų kategorijas – nuo olimpinio (nacionalinio) lygmens iki regioninio lygmens, o kolektyvinę karjerą klubo lygmeniu reglamentuoja penki statusai. Olimpiniuose sporto centruose siūloma Karjeros konsultavimo paslaugų centrų pagalba Vokietijos sportininkams, norintiems priimti sprendimus, susijusius su jų dvikryptės karjeros planais ir mokyklų, universitetų ir kitų bendradarbiaujančių partnerių pasirinkimu. Be to, valdžios institucijos ir prekybos rūmai suteikia aukšto meistriškumo sportininkams profesinio mokymo galimybę ir darbo vietą federalinėje policijoje, federalinėse ginkluotosiose pajėgose arba muitinės generaliniame direktorate. Be to, pagrindinės sporto organizacijos vertina sportininkų komitetų vaidmenį.

Švietimo sektoriuje aukšto meistriškumo sportininkus ugdančiose vidurinėse mokyklose nustatyti aukšto meistriškumo sportininkų akademiniai ir sporto įsipareigojimai, numatyta lanksti tvarka ir nuotolinio mokymosi galimybė. Be to, mokyklos bendradarbiauja su vietiniais olimpiniais sporto centrais. Daugiau nei 100 partnerysčių su universitetais buvo sukurta 16 federalinių žemių tam, kad būtų galima pasiūlyti dvikryptės karjeros programas pirmenybę teikiant aukšto meistriškumo sportininkams. Tačiau apskritai informacijos apie dvikryptės karjeros įtraukimą į švietimo sistemą stinga.

Priešingai nei viešajame sektoriuje, susitarimai tarp nevyriausybinų organizacijų (fondų) ir sporto įstaigų dėl aukšto meistriškumo sportininkų dvikryptės karjeros dažniausiai reglamentuojami rėmimo susitarimais. Tačiau yra ir bendradarbiavimo susitarimų, susijusių su aukšto meistriškumo sportininkų dvikrypte karjera, pagal kurias remiamos programos, kuriose dalyvauja sportininkai - mentorystės programos, forumai, bendradarbiavimo su darbo rinka programos bei startuoliai.

2.2. Dvikryptė sportininkų karjera Italijoje

Nepaisant to, kad Italijoje yra suinteresuotųjų subjektų, dalyvaujančių vyriausybinu ir nevyriausybinu lygmenimis sportininkų sporto ir švietimo veiklų derinimo ir (arba) sportininkų karjeros pasibaigus sporto karjerai srityse, Italijoje struktūrizuotos sportininkų dvikryptės karjeros nėra. Italijos aukšto meistriškumo sportininkai yra pripažįstami kaip tam tikra gyventojų grupė atitinkamose politikos srityse, tačiau šiuo metu nėra nacionalinių gairių dėl sportininkų dvikryptės karjeros, nepaisant to, kad ES gairės yra pateiktos italų kalba. Valdžios institucijos, atsakingos už politikos sritis, susijusias su sporto, švietimo, profesinio mokymo, socialinės ir finansinės paramos teikimu ir užimtumu, pradėjo tarpsektorinį bendradarbiavimą pagal institucinius reglamentus ir politikos planus. Jos daugiausia taikomos eksperimentiniu arba susitarimo lygmeniu ir dar neįgyvendintos. Deja, nėra įrodymų, kad būtų laikomasi sistemingo požiūrio į esamų dvikryptės karjeros iniciatyvų veiksmingumo stebėseną. Stinga dėmesio parolimpiniams ir ne aukšto meistriškumo sportininkams, kurių pastangos dažnai yra panašios į jų aukšto meistriškumo kolegų pastangas. Pažymėtina, kad informaciją apie dvikryptę karjerą platina sporto, darbo rinkos organizacijos, tačiau švietimo sektoriuje informacijos nepakanka ir ją dažniau teikia privačios mokyklos ir universitetai, nei valstybinės institucijos.

Sporto sektoriuje Olimpiniis komitetas (CONI) remia sportininkų dvikryptę karjerą bendradarbiaudamas su Švietimo ir universitetų ministerija (MIUR), Gynybos ministerija, Teisingumo ministerija, Darbo ir socialinės politikos ministerija (MLSP) ir privačiomis įmonėmis. 2020 m. buvo pasirašytas CONI ir universitetų sporto centro (CUSI) susitarimo memorandumas dėl dvikryptės karjeros veiksmų įgyvendinimo universitetų lygmeniu bei CONI ir Sporto instituto (ICS) susitarimo memorandumas, kuriuo siekiama remti šalies sportininkus. Be to, CONI įsteigė dvikryptės karjeros apdovanojimą - piniginį prizą ir (arba) specialų paminėjimą šalies komandų sportininkams, kurie įgijo laipsnį. Pagrindinės sporto organizacijos vertina sportininkų komiteto veiklą.

Švietimo sektoriuje MIUR, bendradarbiaudama su CONI, įgyvendino besimokančių sportininkų dvikryptės karjeros projektą. Siekiant propaguoti sportininkų teisę į universitetinį išsilavinimą, 2016 m. pasirašytas MIUR, rektorių konferencijos (CRUI), Nacionalinės švietimo įstaigų asociacijos (ANDISU), CONI, parolimpinio komiteto (CIP) ir CUSI susitarimo memorandumas. Be to, 44 Italijos universitetai, orientuoti į sportą, prisijungė prie UNISPORT Italia tinklo, kuris aktyviai dalyvauja dvikryptės karjeros veiklose, skatinančiose mokslinius tyrimus, institucijų bendradarbiavimą ir informacijos sklaidą (tame tarpe - internetinėse teminėse kavinėse).

Privačiame lygmenyje kelios įmonės, sportininkų asociacijos ir fondai remia dvikryptės karjeros programas, kurios organizuoja kursus ir rūpinasi finansinėmis sportininkų verslumo gebėjimų galimybėmis pasibaigus jų sportinei karjerai.

2.3. Dvikryptė sportininkų karjera Lietuvoje

Nuo 1992 m. Lietuvos Konstitucija skatina fizinį lavinimą ir remia sportą, o Kūno kultūros ir sporto įstatymas yra valstybinių sporto institucijų ir savivaldos įstaigų teisinio reguliavimo, profesionalaus sporto ir sporto renginių organizavimo pagrindas. Jaunimo ir sporto reikalų komisija yra atsakinga už sporto politikos formavimą ir bendradarbiauja su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija rengiant formaliojo ir neformaliojo švietimo ir sporto gaires. Be to, pensija skiriama buvusiems sportininkams, kurie atstovavo Lietuvai ir užėmė prizines vietas olimpinėse, parolimpinėse ar kurčiųjų žaidynėse, Pasaulio čempionatuose. Nepaisant to, kad nebuvo parengtos nacionalinės dvikryptės karjeros gairės, 2019 m. Lietuvos Respublikos Seimas, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Nacionalinė sportininkų asociacija ir Lietuvos sporto universitetas surengė diskusijas dėl dvikryptės karjeros, kad parodytų iššūkius, su kuriais susiduria įvairaus amžiaus sportininkai, ir numatytų galimus sprendimus nacionaliniu lygmeniu. Tačiau šiuo metu nėra viena sporto ir švietimo institucija nestebi ir nevertina esamų dvikryptės karjeros iniciatyvų.

Sporto sektoriuje Lietuvos nacionalinis olimpinis komitetas imasi veiksmų, kuriais siekiama skatinti keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais dvikryptės karjeros srityje su organizacijomis narėmis, taip pat pagal TOK sportininkų karjeros programą buvo organizuoti kvalifikaciniai kursai aukšto meistriškumo sportininkams. Be to, sporto federacijos skiria pavieniams studentams stipendijas studijuoti universitete pagal individualių susitarimą tarp sportininko ir universiteto. Jos taip pat remia neformalius trenerių ar darbuotojų mokymus. Neseniai buvo įkurta Lietuvos lengvosios atletikos federacija, kurios tikslas – organizuoti įvairius seminarus ir konsultacijas

sportininkams, siekiantiems dvikryptės karjeros ir integracijos į visuomenę pasibaigus jų sportinei karjerai. Pagrindinės sporto organizacijos vertina sportininkų komiteto veiklą.

Švietimo sektoriuje Lietuvos švietimo, mokslo ir sporto ministerija teikia gaires dėl priėmimo į mokyklas, universitetus ir taikomųjų mokslų universitetus, nustato minimalius priėmimo reikalavimus, finansuoja studijas, teikia stipendijas. Asmenys, norintys dalyvauti su sportu susijusiose studijose universitetuose ir taikomųjų mokslų universitetuose gauna papildomų taškų už savo sporto pasiekimus, gali gauti finansinę paramą iš nacionalinių ir vietos valdžios institucijų ir gali pasinaudoti individualiais studijų planais, kurie palengvina akademinės ir sporto karjeros derinimą.

Privačiame sektoriuje verslo sektoriaus ir sporto organizacijų bendradarbiavimas iš esmės apsiriboja rėmimo susitarimais, nesusijusiais su dvikryptės karjeros klausimais.

2.4. Dvikryptė sportininkų karjera Rumunijoje

Pagrindinės suinteresuotosios šalys, remiančios dvikryptės karjeros sportininkus Rumunijoje, yra Jaunimo ir sporto ministerija (MTS), Jaunimo ir sporto direkcijos, nacionalinės sporto federacijos, Rumunijos olimpinis ir sporto komitetas, sporto klubai, sporto asociacijos ir apskričių asociacijos. Nepaisant to, kad ES gairės pateikiamos rumunų kalba, nėra nacionalinių dvikryptės karjeros gairių, o Rumunijos reglamentai neleidžia sukurti dvikryptės karjeros sistemos, skatinančios holistinį studentų sportininkų vystymąsi. Nėra ir stebėjimo ir vertinimo sistemų, kuriomis būtų galima stebėti dvikryptės karjeros politikos įgyvendinimo pažangą.

Sporto sektoriuje atsakingos valdžios institucijos ir nacionalinės sporto sektoriaus organizacijos yra labiau orientuotos į sportininkų sporto laimėjimus, o ne į jų dvikryptę karjerą, leidžiančią pasirengti nuosekliam pasitraukimui iš sportinės karjeros. Centralizuota sistema orientuojamasi į Rumunijos čempionų sportinę karjerą, o reglamentai neužtikrina sporto karjeros plėtros, taip pat švietimo ir profesinio mokymo.

Švietimo sektoriuje neseniai priimtu įstatymu centrinės ir vietos viešojo administravimo institucijos raginamos remti sportą, jo integraciją į švietimo sistemą, socialinę ir profesinę aukšto meistriškumo sportininkų integraciją visos jų sportinės karjeros metu. Be to, švietimo įstaigos privalo užtikrinti švietimo lankstumą ir specialias sportininkų priėmimo į universitetą sąlygas. Tačiau apskritai Rumunijos sportininkai, net dalyvaudami kai kuriose dvikryptės karjeros programose, nežino apie galimybes derinti sportą ir išsilavinimą ir (arba) profesinę karjerą. Sportininkams užtikrinamas vidurinis ar profesinis išsilavinimas. Kai kuriais atvejais, pasibaigus sportinei karjerai, sportininkai įgyja aukštąjį išsilavinimą sporto srityje ir (arba) įgyja licenciją tapti fizinio lavinimo mokytojais ar treneriais.

Privačiame sektoriuje joks verslo ir sporto sektoriaus bendradarbiavimas nepadedą sportininkams siekti dvikryptės karjeros.

2.5. Dvikryptė sportininkų karjera Slovėnijoje

Slovėnijos sportas atitinka Europos piramidės modelį ir jam taikomi aukšto savarankiškumo ir atskirų sporto organizacinių lygmenų bendradarbiavimo principai. Kalbant konkrečiai apie

sportininkų sportinę karjerą ir išsilavinimą, Sporto įstatymas ir Nacionalinė sporto programa yra tie dokumentai, kuriuose pabrėžiama dvikryptės karjeros svarba. Dauguma aukšto meistriškumo sportininkų atsisako išsilavinimo, nes yra visapusiškai įsipareigoję siekti geriausių sportinių rezultatų. Sportas apibrėžia studijuojančių sportininkų teisę koreguoti mokyklos ir studijų įsipareigojimus, baigti ugdymo įstaigą dviem etapais, gauti profilaktinę sveikatos priežiūrą, įsidarbinti viešajame sektoriuje pagal valstybės įdarbinimo politikos kriterijus, gauti studijų išlaidų kompensaciją ir išskirtines išmokas laimėjus olimpinės, parolimpinės, kurčiųjų žaidynes, šachmatų ar pasaulio čempionatus. Nepaisant gilių sporto tradicijų šalyje ir ES gairių slovenų kalba, šiuo metu nėra jokios struktūruotos nacionalinės dvikryptės karjeros politikos. Be to, nėra jokios struktūruotos stebėsenos ir vertinimo sistemos, kuri padėtų stebėti dvikryptės karjeros programų įgyvendinimo pažangą.

Sporto sektoriuje Olimpinis komitetas, remdamasis sporto laimėjimais, nustato reikalavimus sportininko statusui gauti. Sportininko statusas leidžia koreguoti mokymosi programą, gauti finansinę paramą iš nacionalinių asociacijų ir savivaldybių bei dvikryptės karjeros stipendijas, išmokas už pasiekimus sporte. Be to, Susitarimu dėl užimtumo remiama aukšto meistriškumo sportininkų ir trenerių karjera Gynybos ministerijoje, Slovėnijos kariuomenėje, Vidaus reikalų ministerijoje, policijoje ir Finansų ministerijoje. Slovėnijos olimpinis komitetas taip pat įsteigė fondą, skirtą remti jaunus socialiai nepalankioje padėtyje esančius sportininkus, kurie sėkmingai dirba tiek sporto, tiek švietimo srityje.

Švietimo sektoriuje mokymosi ir sporto veiklų derinimas užtikrinamas pradinėse ir bendrosiose vidurinėse mokyklose pagal Mokyklų įsipareigojimų aukšto meistriškumo sportininkams taisykles. Be to, Slovėnijos olimpinis komitetas įgyvendino nuotolinį sportininkų mokymą keturiose vidurinėse mokyklose. Tačiau universiteto lygmeniu nėra struktūrizuotos dvikryptės karjeros; aukštojo mokslo institucijos savarankiškai pradeda neoficialias ar individualias derybas dėl lanksčių švietimo veiklos derinimo su sporto tvarkaraščiais sąlygų.

Privačiame sektoriuje, nepaisant egzistuojančio pelno siekiančių įmonių ir sporto organizacijų bendradarbiavimo, pagrindinis sporto rėmėjas, bendradarbiaudamas su keturiomis mokyklomis, remia nuotolinio mokyklinio ugdymo programą ir tinkamą prieigą prie interneto aukšto meistriškumo sportininkams. Be to, padedant Slovėnijos olimpinei komandai, vyksta bandomasis projektas, kuris siūlo specialias mokymo galimybes olimpiniam sportininkams, kurie bando derinti išsilavinimą ir karjerą. Buvo pasirašytas susitarimas, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas sportininkams įsidarbinti pasibaigus jų sportinei karjerai, tačiau jis dar neįgyvendintas.

2.6. Dvikryptė sportininkų karjera Ispanijoje

Ispanijos Konstitucijoje nustatyta, kad valdžios institucijos yra atsakingos už fizinio lavinimo ir sporto skatinimą, o specialus Sporto įstatymas nustatė būtinas veiklos kryptis, kad organizacinis modelis būtų pritaikytas prie Ispanijos visuomenės ypatumų. Laikui bėgant sporto sistema patyrė didelę ir nuolatinę transformaciją, kuri buvo ypač pastebima po 1992 m. Barselonos olimpinių žaidynių, dėl kurių padidėjo investicijos į sporto infrastruktūrą, viešųjų sporto subjektų biudžetą ir privačiojo sektoriaus ekonominę paramą. Ispanijos sporto sėkmę lemia tvirti santykiai, bendradarbiavimas, bendra atsakomybė ir kelių viešojo ir privačiojo sektorių subjektų sąveika. Pagrindinė viešojo sporto organizacinė struktūra grindžiama valstybės modeliu (apimančiu visą Ispaniją) ir autonominės bendruomenės modeliu (nepriklausomai organizuojamas vietos lygmeniu). Atrankos įdarbinant proceso metu viešojo administravimo institucijos turi vertinti aukšto meistriškumo sportininkus ir jų kompetencijas.

Sporto sektoriuje pagrindinės sporto organizacijos yra olimpinis ir parolimpinis komitetas, sporto federacijos, profesionalaus sporto lygos, sporto asociacijos bei fitneso ir sveikatingumo centrai. Be to, universitetai turi sprendimų priėmimo laisvę sporto skatinimo, plėtros, organizavimo, koordinavimo ir planavimo klausimais savo institucijose, o Ispanijos Studentų sporto komitetas atsakingas už tarpuniversitetines varžybas. Norėdami atlikti karinę tarnybą, aukšto meistriškumo sportininkai gali prašyti atidėti tarnybą arba pasirinkti tarnybos vietą, esančią netoli treniravimosi vietos. Jiems užtikrinama galimybė dalyvauti oficialiose varžybose. Nors nėra nacionalinių gairių dėl aukšto meistriškumo sportininkų dvikryptės karjeros, Švietimo ir mokslo ministerija priima nacionalinius teisės aktus, kuriais pripažįstama sportininkų teisė derinti sportą, socialinį gyvenimą, privalomąjį vidurinį ir aukštąjį mokslą, suaugusiųjų švietimą ar meninį ugdymą. Pagrindinės sporto organizacijos vertina sportininkų komiteto veiklą.

Švietimo sektoriuje sportininkai, atitinkantys būtinus akademinis reikalavimus, naudojami minimalia priimamų studentų kvota studijuoti sporto mokslų, kūno kultūros ir fizioterapijos studijų programas (5 %), taip pat kitas studijų programas (3 %). Be to, siekiant užtikrinti sportininkų sportinę karjerą, Sporto įstatymas ragina universitetus ir viešąsias ir (arba) privačias įmones sudaryti susitarimus, taikyti lanksčią studijų programą atsižvelgiant į akademinis ir sporto įsipareigojimus, socialinę apsaugą. Aukščiausioji sporto taryba pasirašo susitarimus su autonominėmis bendruomenėmis, universitetais ir privačiomis švietimo įstaigomis, kad nustatytų kvotas ir įgyvendintų dvikryptės karjeros priemones. Šios priemonės taip pat apima aktyvaus dėstytojų ir sportuojančių studentų bendradarbiavimo skatinimą ir sporto kreditų įskaitymą.

Privačiojo sektoriaus lygmeniu yra sudaryti privačių subjektų ir viešųjų organizacijų bei institucijų susitarimai skatinti ir plėtoti programas, kurios palengvina sportininkų dvikryptės karjeros įgyvendinimą. Šios privačios iniciatyvos taip pat bendradarbiauja su nacionalinėmis institucijomis, kad sustiprintų ir pagerintų programas ir galėtų pasiūlyti geriausias sąlygas sportininkams sėkmingai derinti mokymąsi ir sportinę veiklą. Be to, ADECCO sportininkų karjeros programa remia profesionalius sportininkus sporto karjeros metu ir po jos pereinant į darbo rinką, suteikiant jiems išteklių ir priemonių, kad jie galėtų tobulinti savo įgūdžius ir maksimaliai padidinti mokymo ir užimtumo galimybes.

2.7. Europos sportininkų studentų tinklo vaidmuo populiarinant ES gaires, susijusias su sportininkų dvikrypte karjera

Nuo 2004 m. Europos sportininkų studentų tinklas (EAS) įsipareigojo įgyvendinti ES gaires dėl sportininkų dvikryptės karjeros, kuriai skiriamas didelis dėmesys daugelyje Europos Komisijos, Europos Parlamento ir Europos Tarybos svarstymų. Visų pirma EAS yra veiksmingo švietimo įstaigų (t. y., universitetų, aukštųjų mokyklų, sporto mokyklų, sporto akademijų) ir sporto organizacijų (t. y., profesinių ir mėgėjų klubų, sporto federacijų, nacionalinių olimpinių komitetų) dialogo platforma, skatinanti bendradarbiavimą kuriant novatoriškus projektus ir mokslinius tyrimus dvikryptės karjeros srityje (Capranica et al., 2015; Capranica & Guidotti, 2015; Condello et al., 2019; Stambulova & Wylleman, 2019) bei skatinanti Europos dvikryptės karjeros kultūros plėtrą. Nuo 2009 m. EAS taip pat padeda įgyvendinti Europos dvikryptės karjeros projektus, tiesiogiai bendradarbiaudama su keliomis sporto organizacijomis ir su sportu susijusiomis organizacijomis. Projektais siekiama įgalinti įvairias dvikryptės karjeros suinteresuotųjų subjektų grupes atliekant tyrimus, studijas ir analizuojant dvikryptės karjeros reiškinį, skatinant gerąją praktiką ir tinklaveiką, užtikrinant stebėsenos priemonių prieinamumą, ilgalaikį ir laipsnišką gero valdymo skatinimo ir suderinimo su Europos dvikryptės karjeros politikos įgyvendinimu procesą.

EAS taip pat pabrėžia savo metinės konferencijos svarbą ir su dvikrypte karjera susijusių pranešimų sklaidą savo socialiniuose tinkluose („Twitter“, „Instagram“, „Facebook“). Vadovaudama pagrindinių dvikryptės karjeros suinteresuotųjų subjektų bendravimui, EAS padeda skleisti gerąją patirtį, numatyti naujus sprendimus, kaip plėtoti sportininkų švietimo ir sportinio gyvenimo derinimo galimybes, platinti Europos projektų rezultatus. Be to, bendradarbiaudama su tarptautinėmis institucijomis ir sporto įstaigomis, EAS atlieka svarbų vaidmenį ilgalaikiame politikos įgyvendinimo procese, kurio tikslas – plėtoti, šviesti, mokyti ir įdarbinti aukšto meistriškumo sportininkus Europoje ir už jos ribų (Capranica et al., 2015). Glaudžiai bendradarbiaudama su Europos Komisijos sporto tarnybos vizija, EAS prisideda prie tolesnės pažangos veiksmų, skirtų didinti informuotumą apie išsilavinusių studentų sportininkų naudą visuomenei.

2.8. Šalių partnerių sportininkų dvikryptės karjeros palyginimas

Kad būtų galima lengvai ir suprantamai įvertinti tikrąją dvikryptės karjeros padėtį ir nustatyti būsimus veiksmus, buvo priimta bendra metodika, kuria siekiama atkreipti dėmesį į dalyvaujančiose šalyse esančias spragas, stipriąsias puses, silpnąsias puses, galimybes ir grėsmes remiantis politiniais, ekonominiais, socialiniais, technologiniais, aplinkos ir teisiniais makroaplinkos veiksniais (PESTEL). Taigi, buvo atlikta lyginamoji sintezė siekiant nustatyti pagrindines sritis, kurios paskatintų parengti ir priimti į veiksmus orientuotas nacionalines dvikryptės karjeros gaires ir didinti informuotumą apie dvikryptės karjeros kultūrą nacionaliniu lygmeniu.

ES gairių įgyvendinimo šešiose šalyse apžvalga rodo labai nevienalytę esamą padėtį. 1 lentelėje apibendrinama, koku mastu septynios pasirinktos gairės buvo įgyvendintos šešiose šalyse.

1 lentelė. Apžvalginė atotrūkio analizė. Septynių ES dvikryptės karjeros gairių įgyvendinimas visose šalyse partnerėse.

Esama padėtis šalyse partnerėse						
ES gairių turinys	Vokietija	Italija	Lietuva	Rumunija	Slovėnija	Ispanija
ES gairė dėl dvikryptės karjeros Nr. 3						
Nacionalinės gairės	X	X	X	X	X	X
Rekomendacijos	✓	X	X	X	✓	✓
Atsižvelgiama į ES gaires	X	X	X	X	X	✓
Atsižvelgiama į nacionalinę sporto ir švietimo sistemą	✓	X	X	X	✓	✓
Atsižvelgiama į kultūrų įvairovę	X	X	X	X	X	X
Atsižvelgiama į suinteresuotąsias šalis	✓	X	X	X	X	X
ES gairės dėl dvikryptės karjeros Nr. 4 ir Nr. 7						
Valdžios institucijų ir nacionalinių (regioninių) sporto organizacijų susitarimai	✓	✓	X	✓	✓	✓
Strategija konkrečioms veikloms ir (arba) programoms	netaikoma	✓	X	X	✓	✓
Sudaromos sąlygas viešajam veiklos ir (arba) programų finansavimui	✓	X	✓	X	✓	✓
Privačių institucijų ir nacionalinių (regioninių) sporto organizacijų susitarimai	✓	X	✓	X	✓	✓
Strategija konkrečioms veikloms ir (arba) programoms	✓	netaikoma	netaikoma	X	netaikoma	✓
Sudaromos sąlygas privačiam veiklos ir (arba) programų finansavimui	✓	netaikoma	X	X	✓	
Dvikryptės karjeros įgyvendinimo koncepcijos ir (arba) programos	✓	✓	✓	X	✓	✓
Atsižvelgiama į visus sportininkus (įvairių sporto šakų atstovus, jų lytį, turinčius negalią asmenis)	✓	netaikoma	✓	X	X	✓
Rūpinimasis jaunų sportininkų saugumu	✓	netaikoma	✓	X	X	✓
Rūpinimasis jaunų sportininkų gerove	✓	netaikoma	✓	X	✓	✓
Atsižvelgiama į nuotolinio mokymosi sistemas	✓ & X	✓ & X	✓ & X	X	✓ & X	✓ & X
Dvikryptės karjeros klausimų įtraukimas į trenerių ir kitų suinteresuotųjų subjektų, remiančių aukšto meistriškumo sportininkų sportinę karjerą, švietimą	✓ & X	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
ES gairė dėl dvikryptės karjeros Nr. 18						
Valdžios institucijų parama verslo sektoriaus subjektų (pelno siekiančių organizacijų ar	✓	✓	X	X	✓ & X	X

prekybos rūmų) bendradarbiavimui						
Valdžios institucijų inicijuotas bendradarbiavimas	X	✓	X	X	✓	X
ES gairė dėl dvikryptės karjeros Nr. 19						
Galimybės sportinę karjerą baigusiems sportininkams	✓	✓	✓ & X	✓ & X	X	✓
Galimybės visiems sportininkams	X	X	X	X	X	✓
Valdžios institucijų parama sportinę karjerą baigusiems sportininkams	✓ & X	✓ & X	✓	X	X	X
Sporto ir švietimo srities suinteresuotųjų subjektų parama sportinę karjerą baigusiems sportininkams	✓ & X	✓ & X	X	✓ & X	X	✓
ES gairė dėl dvikryptės karjeros Nr. 32						
Sportininkų komitetai	✓	✓	✓	X	✓	✓
Sporto institucijų parama sportininkų komitetams	✓	✓	X	X	netaikoma	✓
ES gairė dėl dvikryptės karjeros Nr. 34						
Esamų iniciatyvų dėl dvikryptės karjeros stebėsenos ir vertinimas	✓ & X	X	X	X	X	X
Sporto ir švietimo institucijų parama dvikryptės karjeros moksliniams tyrimams	✓	✓	X	X	X	✓

Iš viso nustatytos keturios aiškios spragos, susijusios su septyniomis pasirinktomis ES gairėmis (3, 4, 7, 18, 19, 32, 34), susijusiomis su dvikrypte karjera. 3, 4, 18 ir 34 gairių įgyvendinimas nepakankamas visose šešiose šalyse. Nors bendrų spragų, susijusių su 7, 19 ir 32 gairėmis, nenustatyta, kai kuriose šalyse jos įgyvendintos tik iš dalies arba nestruktūriškai.

Būtina parengti nacionalines gaires ar rekomendacijas, susijusias su aukšto meistriškumo sportininkų dvikrypte karjera arba atitinkamos šalies dvikryptės karjeros sistemos organizavimu. Nors dažniausiai nėra nacionalinių gairių, viešoji parama (pagal susitarimus su nacionalinėmis ir (arba) regioninėmis sporto organizacijomis) teikiama. Tačiau atrodo, kad parama yra nestruktūrizuota, o susitarimai šalyse neleidžia gauti viešojo finansavimo. Beveik tas pats pasakytina apie aukšto meistriškumo sportininkų dvikryptės karjeros privačią paramą (sudarant susitarimus su nacionalinėmis ir (arba) regioninėmis sporto organizacijomis). Visose šalyse, išskyrus vieną, egzistuoja specialios dvikryptės karjeros programos. Be to, programas inicijuoja ne viena institucija, o kelios atskiros suinteresuotosios šalys, tad atrodo, kad trūksta struktūrizuojančio ir prisiimančio atsakomybę už koordinavimą subjekto. Visose šalyse švietimą (pvz., mokyklas, universitetus) valdo viešosios institucijos, kurios gali daryti įtaką planuojant aukšto meistriškumo sportininkų dvikryptę karjerą. Dauguma šalių turi sportą reglamentuojančius teisės aktus, tačiau juose nėra minimi konkrečiai su dvikrypte karjera susiję klausimai. Visose šalyse trūksta struktūruotų dvikryptės karjeros programų stebėsenos ir vertinimo sistemų, trūksta paramos su dvikrypte karjera susijusiems moksliniams tyrimams.

Daugelyje šalių dvikryptė karjera remiama viešajam sektoriui bendradarbiaujant su ne pelno siekiančiomis organizacijoms. Tose pačiose šalyse ne pelno siekiančios organizacijos

bendradarbiauja ir su pelno siekiančiomis organizacijomis. Atrodo, kad mažiausiai bendrą paramą dvikryptės karjeros srityje teikia viešojo sektoriaus ir pelno siekiančių organizacijų sektoriaus bendradarbiavimas, nes keturiose šalyse tarp jų vyksta tik netiesioginis bendradarbiavimas. Lietuvoje ir Rumunijoje trūksta bendrų sektorių iniciatyvų. Nė vienoje iš šešių šalių visi trys sektoriai nebendradarbiauja vieni su kitais dvikryptės karjeros klausimais, todėl šioje srityje matomas didžiausias atotrūkis.

3 skyrius. Rekomendacijų dėl ES gairių, susijusių su sportininkų dvikryptės karjeros įgyvendinimu, stebėseną

Atotrūkio analizė rodo, kad šešiose dalyvaujančiose šalyse ES gairės dėl sportininkų dvikryptės karjeros įgyvendinamos nevienodai. Pačiose gairėse teigiama, kad jos skirtos „skatinti parengti ir priimti į veiklą orientuotas nacionalines dvikryptės karjeros gaires ir didinti informuotumą apie dvikryptę karjerą nacionaliniu lygmeniu“ (Europos Komisija, 2012 m., p. 3). Tačiau kai kurios šalys jau įgyvendino gairių integravimo priemones. Atliekant atotrūkio analizę buvo išsamiau apžvelgtos septynios atrinktos gairės (3, 4, 7, 18, 19, 32, 34).

Analizuojant dokumentus buvo parinkti šešių šalių N=93 straipsniai (paskelbti 2016-2019 m.). Pirmajame etape jie buvo suklasifikuoti pagal tris parametrus: straipsnių skaičių šalyje, straipsnių žanrą ir straipsnių temą. Visi straipsniai buvo išversti į anglų kalbą, buvo naudojama Fairclough (1995) diskurso analizė tam, kad būtų galima išnagrinėti platesnius socialinius klausimus ir tai, kaip socialiniai pokyčiai atsispindi mikrolygmenyje. Analizė buvo atlikta trimis etapais: (1) Pirmajame buvo pateikta straipsnių turinio analizė, nustatant tipines sistemas. Po to straipsniai buvo nagrinėjami pagal šias septynias kategorijas: I) DK įsipareigojimų koregavimas ir koordinavimas, II) švietimo aspektas, III) sporto veiklos aspektas, IV) karjeros galimybės, V) sektinas pavyzdys, VI) nacionalinės dvikryptės karjeros gairės, (VII) šeimos teikiama parama. (2) Antrajame etape buvo analizuojami būdingi sakiniai, kurie iliustravo ieškomus deskriptorius, ir 3) trečiasis etapas apėmė visų straipsnių analizę ir palyginimą. Išvados rodo, kad 66 iš analizuotų straipsnių buvo laikraščių straipsniai, 25 – žurnalistiniai interviu, o 2 – skelbimai (straipsnių rūšis).

Remiantis abiem analizėmis (ED MEDIA Erasmus+ projektas, 2020a, 2020b), toliau pranešime pateikiamos gairių įgyvendinimo rekomendacijos, parengtos atsižvelgiant į septynias atrinktas gaires ir septynias pasirinktas dokumentų analizės kategorijas siekiant skatinti šalis partneres ne tik rengti strategijas, skirtas didinti informuotumą apie sportininkų dvikryptę karjerą, bet ir sudaryti palankesnes sąlygas imtis veiksmų ir priimti geresnius sprendimus, susijusius su sportininkų dvikrypte karjera.

3.1. Stebėsenos procesas

Stebėseną – tai sistemingas informacijos rinkimo, analizės ir naudojimo procesas, kurio tikslas yra valdyti sprendimų priėmimo ir tikslų siekimo procesus. Stebėseną vykdoma prasidėjus veiklai ir tęsiama per visą veiklos įgyvendinimo laikotarpį. Stebėseną kartais vadinama procesu, veikla ar

formuojamuoju vertinimu (pagal Gage ir Dunn, 2009, Frankel ir Gage, 2007 ir PATH stebėsenos ir vertinimo iniciatyvas).

Vertinimas – tai sistemingas veiklos, strategijos, politikos, temos, sektoriaus, veiklos srities ar institucijos veiklos rezultatų vertinimas. Vertinant daugiausia dėmesio skiriama numatomiems ir pasiektiems rezultatams, analizuojant rezultatų grandinę (įnašas, veikla, išdirbis, rezultatas ir poveikis), procesus, kontekstinius veiksnius ir priežastinį ryšį, kad būtų galima suprasti, kaip buvo pasiektas tikslas ar kodėl jis nebuvo pasiektas. Vertinimo tikslas - nustatyti intervencijų svarbą, poveikį, efektyvumą, naudingumą ir tvarumą bei intervencijos indėlį į pasiektus rezultatus (pagal Gage ir Dunn, 2009, Frankel ir Gage, 2007). Vertinime turėtų būti pateikta įrodymais pagrįsta patikima ir naudinga informacija. Vertinimo išvadamis, rekomendacijomis ir patirtimi turėtų būti remiamasi būsimuose sprendimų priėmimo procesuose, susijusiuose su rezultatais.

Stebėseną yra neatsiejama vertinimo dalis. Vertinimo metu informacija iš ankstesnių stebėsenos procesų naudojama siekiant suprasti, koku būdu veikla paskatino pokyčius.

3.1.1. Tikslai ir uždaviniai

Pagrindinis ES gairių dėl sportininkų dvikryptės karjeros rekomendacijų įgyvendinimo stebėjimo tikslas - stebėti pokyčius, vykstančius šalyse dėka parengtų rekomendacijų, susijusių su septyniomis ES gairėmis dėl sportininkų dvikryptės karjeros įgyvendinimo.

3.1.2. Stebėsenos rodikliai

ES gairėse valstybėms narėms rekomenduojama peržiūrėti savo šalies su dvikrypte karjera susijusios politikos turinį, vertinti jį galvojant apie būsimas įgyvendinimo veiklas. Iš tiesų reguliariai stebint politikos, veiksmų ir paslaugų rengimo, įgyvendinimo ir vertinimo aspektus užtikrinama veiksmingos dvikryptės karjeros paramos sistemos ir strategijų kūrimo kokybė. Nepaisant to, kad valstybės narės turi visišką autonomiją sporto ir švietimo srityse, nuolatinė dabartinių dvikryptės karjeros priemonių stebėseną galėtų padėti įgyvendinti strategijas, skirtas tinkamai paramai sportininkams studentams palaikyti. Dvikryptės karjeros suinteresuotieji subjektai raginami stebėti dvikryptės karjeros status quo vietas, regionų ir nacionaliniu lygmenimis ir kasmet skelbti rezultatus. Dabartinės sportininkų DK padėties stebėseną ir vertinimą nacionaliniu lygmeniu planuojama atlikti pagal gairę Nr. 7. Rodiklis – projekto dalyje Nr. 3 parengtos rekomendacijos dėl ES gairių dėl sportininkų dvikryptės karjeros įgyvendinimo.

Gairė Nr. 3

Institucijos, atsakingos už dvikryptės karjeros įgyvendinimą, turėtų parengti nacionalines dvikryptės karjeros gaires, atsižvelgdamos į ES dvikryptės karjeros gaires ir nacionalinės sporto ir švietimo sistemos ypatumus bei kultūrinę įvairovę. Siekiant skatinti dvikryptę karjerą, turėtų būti apsvarstyta galimybė sudaryti suinteresuotųjų šalių susitarimus. Tam tikrais atvejais tokie susitarimai galėtų turėti specialius atlygio mechanizmus, pvz., paskatas švietimo įstaigoms ar darbdaviams, kurie įdarbina dvikryptės karjeros sportininkus.

Rodikliai	Esama padėtis šalyje				
					
Už sportą atsakingų valdžios institucijų (pvz., ministerijų) parengtos ir paskelbtos nacionalinės gairės arba rekomendacijos dėl sportininkų dvikryptės karjeros					
Nacionalinės gairės dėl sportininkų dvikryptės karjeros yra įtrauktos į nacionalinius sporto aktus arba įstatymus					
Nacionalinės gairės dėl sportininkų dvikryptės karjeros yra įtrauktos į šalies sporto įstatymus ar aktus					
Gairės pritaikytos konkrečiai šaliai, atitinkamai nacionalinei sporto ir švietimo sistemai, atsakingiems suinteresuotiesiems subjektams, sportininkų įvairovei (atsižvelgiant į kultūrinius, lyties, amžiaus, negalios skirtumus) ir atlygio teikimui					
Nacionalinės paskatos suinteresuotiesiems subjektams (pvz., žiniasklaidai ir kt.), kurie aktyviai remia dvikryptę karjerą					

Gairė Nr. 4

Valstybinės ir privačios sporto institucijos turėtų remti įvairių sporto šakų sportininkų dvikryptės karjeros įgyvendinimą nacionalinių/ regioninių sporto organizacijų veikloje, sudarydamos oficialius susitarimus, kuriems reikalinga aiški strategija, veiklos planavimas ir sportininkų dalyvavimas, o finansavimo skyrimas priklausytų nuo dvikryptės karjeros koncepcijos įtraukimo į jų veiklą. Turėtų būti pabrėžiamas jaunųjų sportininkų saugumas ir gerovė.

Rodikliai	Esama padėtis šalyje				
					
Įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija, kuri prisiima atsakomybę už esamas programas					

Ši įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija renka informaciją apie visas programas, struktūras ir platina visą su tuo susijusią informaciją sportininkų tarpe					
Ši įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija sustiprina strategiją, kuria siekiama pritraukti naują bendradarbiavimą ir susitarimus su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais					
Ši įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija turi verslo padalinių atitinkamose sporto organizacijose, kurios turi galimybę tiesiogiai dirbti su sportininkais jų dvikryptės karjeros klausimais					
Mokyklos ir universitetai siūlo nuotolinio mokymo sistemas/programas arba individualius studijų planus aukšto meistriško sportininkams					
Parengta nacionalinio lygmens darbotvarkė, kaip didinti informuotumą apie dvikryptę karjerą					

Gairė Nr. 7

Sporto ir švietimo institucijos turėtų skatinti dvikryptės karjeros koncepcijos įgyvendinimą sutartyse ir elgesio kodeksuose, skirtuose treneriams ir kitiems su treniravimu susijusiems asmenims. Nacionalinės sporto organizacijos ir tarptautinės federacijos, taip pat universitetai ir profesinio mokymo institutai į ugdymo programas turėtų įtraukti dvikryptės karjeros koncepciją.

Rodikliai	Esama padėtis šalyje				
					
Parengtas nacionalinis elgesio kodeksas, skirtas visiems suinteresuotiesiems subjektams, palaikantiems ryšius su aukšto meistriško sportininkais dvikryptės karjeros klausimais					
Dvikryptės karjeros modulis įtrauktas į trenerių mokymo programas					
Dvikryptės karjeros modulis įtrauktas į aukšto meistriško sportininkų formaliojo švietimo programas					

mokyklose/universitetuose, kuriuose pateikiama informacija apie visas esamas aukšto meistriško sportininkų galimybes, susijusias su dvikrypte karjera					
---	--	--	--	--	--

Gairė Nr. 18

Valdžios institucijos turėtų skatinti prekybos ir verslo rūmus aktyviai bendradarbiauti su sporto organizacijomis, siekiant didinti informuotumą apie dvikryptę karjerą darbo rinkoje bei skatinti partnerystę su verslo organizacijomis.

Rodikliai	Esama padėtis šalyje				
					
Nustatytos valdžios institucijos, kurios inicijuoja verslo ir sporto sektorių bendradarbiavimą					
Mokyklos ir universitetai naudojami kaip tarpininkai					
Atsakinga valdžios institucija verslo sektoriaus subjektams, kurie įdarbina aukšto meistriško sportininkus, siūlo paskatas ir atlygį					

Gairė Nr. 19

Viešosios valdžios institucijos ir sporto bei švietimo suinteresuotosios šalys turėtų siūlyti karjeros galimybes išeinantiems sportininkams, kad šie galėtų pasirengti profesinei karjerai, ją pradėti ir plėtoti pasibaigus sportinei karjerai.

Rodikliai	Esama padėtis šalyje				
					
Siūlomos karjeros galimybės visiems sportininkams pasibaigus jų sportinei karjerai					
Nustatyta nacionalinė organizacija, kuri renka ir platina informaciją apie programas aukšto meistriško sportininkams pasibaigus jų sportinei karjerai					

Nustatyta organizacija sukuria struktūruotą „saugumo tinklą“ (įskaitant verslo bendradarbiavimą, švietimo sistemą ir t. t.), skirtą visiems sportininkams, kurių sportinė karjera pasibaigė					
Iniciatyvos ir (arba) programos, sukurtos pagal modelį „padėk padėti sau pačiam“, pvz., parama startuoliams – sportinę karjerą baigusiems sportininkams					

Gairė Nr. 32

Sporto institucijos turėtų koordinuoti veiksmus bendradarbiaudamos su sporto organizacijomis, siekdamos didinti trenerių, sportininkų ir jų aplinkos supratimą apie dvikryptės karjeros svarbą ir remti reprezentacinių sportininkų komitetų ir nacionalinių sportininkų organizacijų steigimą bei jų įtraukimą į atitinkamas sporto organizacijų ar socialinio dialogo struktūrų tarybas. Sporto institucijos turėtų remti egzistuojančius sportininkų komitetus ir organizacijas bei teikti sportininkams informaciją apie dvikryptės karjeros galimybes treniruočių ir varžybų metu.

Rodikliai	Esama padėtis šalyje				
					
Valdžios institucijos ir kitos suinteresuotosios šalys (sporto ir švietimo) stiprina esamus sportininkų komitetus platindamos informaciją apie juos sportininkų tarpe ir visuomenėje					
Sportininkų komitetai pabrėžia dvikryptės karjeros svarbą ir platina informaciją savo narių tarpe					
Sportininkų komitetai pabrėžia dvikryptės karjeros svarbą ir platina informaciją galimų darbdavių tarpe ir visuomenėje					
Aukšto meistriškumo sportininkai rodomi kaip sektini pavyzdžiai, kurie siekia sėkmingos dvikryptės karjeros					

Gairė Nr. 34

Sporto ir švietimo institucijos, bendradarbiaudamos su sporto, švietimo ir sportininkų organizacijomis, turėtų turėti stebėsenos ir vertinimo sistemą, kad galėtų stebėti pažangą įgyvendinant dvikryptės karjeros politiką. Jos visų pirma turėtų stebėti sporto profilio turinčių švietimo įstaigų, sporto akademijų ar sporto centrų, kuriuos valdo federacijos, olimpiniai komitetai ar privačios įmonės ir klubai, sistemos veiksmingumą ir kokybę. Atitinkami moksliniai tyrimai turėtų būti remiami.

Rodikliai	Esama padėtis šalyje				
					
Nustatyta valdžios institucija arba nacionalinė sporto organizacija renka stebėsenos ir vertinimo informaciją apie visas esamas dvikryptės karjeros programas					
Nustatyta valdžios institucija arba nacionalinė sporto organizacija parengia gaires su SMART tikslais įvertinti (stebėti ir įvertinti!) esamas dvikryptės karjeros programas					
Valdžios institucija ir nustatyta organizacija naudojami universiteto žiniomis, nes jos yra mokslinių tyrimų ir (arba) vertinimo ekspertai					
Valdžios institucijos teikia finansinę paramą dvikryptės karjeros moksliniams tyrimams					

3.1.3. Duomenų rinkimo metodai ir laikotarpis

Pateiktų rodiklių stebėseną bus atliekama kiekvienais metais bent trejus metus pasibaigus projektui.

Stebėsenos proceso metu bus naudojama vaizdinė penkiabalė septynių pateiktų gairių vertinimo skalė:

Neegzistuoja: šalyje rodiklio nėra.

Silpnai: rodiklis apsvaistytas, teisės aktai bei politika suformuluoti, tačiau rodiklio nėra.

Poreikio įgyvendinimas: rodiklis yra, bet pradiniam lygmenyje.

Gerai: rodiklis yra nustatytas ir konsoliduotas.

Puikiai: rodiklis laikomas gera praktika.

Toliau pateikiami stebėsenos rodikliai ir duomenų rinkimo metodai.

Gairės Nr. 3 rodikliai	Duomenų šaltinis
Už sportą atsakingų valdžios institucijų (pvz., ministerijų) parengtos ir paskelbtos nacionalinės gairės arba rekomendacijos dėl sportininkų dvikryptės karjeros	Nacionaliniai dokumentai
Nacionalinės gairės dėl sportininkų dvikryptės karjeros yra įtrauktos į nacionalinius sporto aktus arba įstatymus	Nacionaliniai dokumentai
Nacionalinės gairės dėl sportininkų dvikryptės karjeros yra įtrauktos į šalies sporto įstatymus ar aktus	Federacijos įstatatai
Gairės pritaikytos konkrečiai šaliai, atitinkamai nacionalinei sporto ir švietimo sistemai, atsakingiems suinteresuotiesiems subjektams, sportininkų įvairovei (atsižvelgiant į kultūrinius, lyties, amžiaus, negalios skirtumus) ir atlygio teikimui.	Nacionaliniai dokumentai
Nacionalinės paskatos suinteresuotiesiems subjektams (pvz., žiniasklaidai ir kt.), kurie aktyviai remia dvikryptę karjerą.	Nacionaliniai dokumentai
Gairės Nr. 4 rodikliai	Duomenų šaltinis
Įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija, kuri prisiima atsakomybę už esamas programas	Nacionaliniai dokumentai
Ši įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija renka informaciją apie visas programas, struktūras ir platina visą su tuo susijusią informaciją sportininkų tarpe.	Organizacijos statusas
Ši įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija sustiprina strategiją, kuria siekiama pritraukti naują bendradarbiavimą ir susitarimus su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais	Organizacijos statusas
Ši įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija turi verslo padalinių atitinkamose sporto organizacijose, kurios turi galimybę tiesiogiai dirbti su sportininkais jų dvikryptės karjeros klausimais.	Organizacijos statusas
Mokyklos ir universitetai siūlo nuotolinio mokymo sistemas/programas arba individualius studijų planus aukšto meistriško sportininkams	Mokyklų ir universitetų interneto svetainės
Parengta nacionalinio lygmens darbotvarkė, kaip didinti informuotumą apie dvikryptę karjerą	Nacionaliniai dokumentai
Gairės Nr. 7 rodikliai	Duomenų šaltinis
Parengtas nacionalinis elgesio kodeksas, skirtas visiems suinteresuotiesiems subjektams, palaikantiems ryšius su aukšto meistriško sportininkais dvikryptės karjeros klausimais	Nacionaliniai dokumentai
Dvikryptės karjeros modulis įtrauktas į trenerių mokymo programas	Mokyklų ir universitetų interneto svetainės
Dvikryptės karjeros modulis įtrauktas į aukšto meistriško sportininkų formaliojo švietimo programas mokyklose/universitetuose, kuriuose pateikiama informacija apie visas esamas aukšto meistriško sportininkų galimybes, susijusias su dvikrypte karjera	Mokyklų ir universitetų interneto svetainės
Gairės Nr. 18 rodikliai	Duomenų šaltinis
Nustatytos valdžios institucijos, kurios inicijuoja verslo ir sporto sektorių bendradarbiavimą	Nacionaliniai dokumentai

Mokyklos ir universitetai naudojami kaip tarpininkai	Nacionaliniai dokumentai ir praktika
Atsakinga valdžios institucija verslo sektoriaus subjektams, kurie įdarbina aukšto meistriškumo sportininkus, siūlo paskatas ir atlygį	Nacionaliniai dokumentai
Gairės Nr. 19 rodikliai	Duomenų šaltinis
Siūlomos karjeros galimybės visiems sportininkams pasibaigus jų sportinei karjerai	Nacionaliniai dokumentai
Nustatyta nacionalinė organizacija, kuri renka ir platina informaciją apie programas aukšto meistriškumo sportininkams pasibaigus jų sportinei karjerai	Organizacijos statusas
Nustatyta organizacija sukūria struktūruotą „saugumo tinklą“ (įskaitant verslo bendradarbiavimą, švietimo sistemą ir t. t.), skirtą visiems sportininkams, kurių sportinė karjera pasibaigė	Organizacijos interneto svetainė
Iniciatyvos ir (arba) programos, sukurtos pagal modelį „padėk padėti sau pačiam“, pvz., parama startuoliams – sportinę karjerą baigusiems sportininkams	Esama praktika
Gairės Nr. 32 rodikliai	Duomenų šaltinis
Valdžios institucijos ir kitos suinteresuotosios šalys (sporto ir švietimo) stiprina esamus sportininkų komitetus platindamos informaciją apie juos sportininkų tarpe ir visuomenėje	Nacionaliniai dokumentai, strategijos
Sportininkų komitetai pabrėžia dvikryptės karjeros svarbą ir platina informaciją savo narių tarpe	Sportininkų komitetų interneto svetainės
Sportininkų komitetai pabrėžia dvikryptės karjeros svarbą ir platina informaciją galimų darbdavių tarpe ir visuomenėje	Sportininkų komitetų interneto svetainės
Aukšto meistriškumo sportininkai rodomi kaip sektini pavyzdžiai, kurie siekia sėkmingos dvikryptės karjeros	Socialinė žiniasklaida, sportininkų komitetų interneto svetainės
Gairės Nr. 34 rodikliai	Duomenų šaltinis
Nustatyta valdžios institucija arba nacionalinė sporto organizacija renka stebėsenos ir vertinimo informaciją apie visas esamas dvikryptės karjeros programas	Nacionaliniai dokumentai
Nustatyta valdžios institucija arba nacionalinė sporto organizacija parengia gaires su SMART tikslais įvertinti (stebėti ir įvertinti!) esamas dvikryptės karjeros programas	Nacionaliniai dokumentai
Valdžios institucija ir nustatyta organizacija naudojami universiteto žiniomis, nes jos yra mokslinių tyrimų ir (arba) vertinimo ekspertai	Nacionaliniai dokumentai
Valdžios institucijos teikia finansinę paramą dvikryptės karjeros moksliniams tyrimams	Nacionaliniai dokumentai

3.1.4. Vaidmenys ir atsakomybė

Kiekvienas projekto partneris bus atsakingas už nacionalinių rodiklių stebėseną ir metinės ataskaitos, kurioje apibendrinami įvykė pokyčiai, parengimą. Ši ataskaita bus nusiųsta projekto koordinatoriui rengiant galutinę metinę stebėsenos ataskaitą.

Toliau pateikiama ataskaitos formos santrauka, skirta pokyčiams nustatyti. Ši ataskaita bus parengta naudojant vizualinę penkių balų vertinimo skalę:

Neegzistuoja: šalyje rodiklio nėra.

Silpnai: rodiklis apsvarstytas, teisės aktai bei politika suformuluoti, tačiau rodiklio nėra.

Poreikio įgyvendinimas: rodiklis yra, bet pradiniam lygmenyje.

Gerai: rodiklis yra nustatytas ir konsoliduotas.

Puikiai: rodiklis laikomas gerąja praktika.

Gairės Nr. 3 rodikliai	Vokietija	Italija	Lietuva	Slovėnija	Rumunija	Ispanija
Už sportą atsakingų valdžios institucijų (pvz., ministerijų) parengtos ir paskelbtos nacionalinės gairės arba rekomendacijos dėl sportininkų dvikryptės karjeros						
Nacionalinės gairės dėl sportininkų dvikryptės karjeros yra įtrauktos į nacionalinius sporto aktus arba įstatymus						
Nacionalinės gairės dėl sportininkų dvikryptės karjeros yra įtrauktos į šalies sporto įstatymus ar aktus						
Gairės pritaikytos konkrečiai šaliai, atitinkamai nacionalinei sporto ir švietimo sistemai, atsakingiems suinteresuotiesiems subjektams, sportininkų įvairovei (atsižvelgiant į kultūrinius, lyties, amžiaus, negalios skirtumus) ir atlygio teikimui.						
Nacionalinės paskatos suinteresuotiesiems subjektams (pvz., žiniasklaidai ir kt.), kurie aktyviai remia dvikryptę karjerą						
Gairės Nr. 4 rodikliai						
Įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija, kuri prisiima atsakomybę už esamas programas						
Ši įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija renka informaciją apie visas programas, struktūras ir platina visą su tuo susijusią informaciją sportininkų tarpe.						
Ši įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija sustiprina strategiją, kuria siekiama pritraukti naują bendradarbiavimą ir susitarimus su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais						
Ši įsteigta nacionalinė skėtinė organizacija arba nacionalinė institucija turi verslo padalinių atitinkamose sporto organizacijose, kurios turi galimybę tiesiogiai dirbti su sportininkais jų dvikryptės karjeros klausimais.						
Mokyklos ir universitetai siūlo nuotolinio mokymo sistemas/programas arba individualius studijų planus aukšto meistriško sportininkams						

Parengta nacionalinio lygmens darbotvarkė, kaip didinti informuotumą apie dvikryptę karjerą					
Gairės Nr. 7 rodikliai					
Parengtas nacionalinis elgesio kodeksas, skirtas visiems suinteresuotiesiems subjektams, palaikantiems ryšius su aukšto meistriškumo sportininkais dvikryptės karjeros klausimais					
Dvikryptės karjeros modulis įtrauktas į trenerių mokymo programas					
Dvikryptės karjeros modulis įtrauktas į aukšto meistriškumo sportininkų formaliojo švietimo programas mokyklose/universitetuose, kuriuose pateikiama informacija apie visas esamas aukšto meistriškumo sportininkų galimybes, susijusias su dvikrypte karjera					
Gairės Nr. 18 rodikliai					
Nustatytos valdžios institucijos, kurios inicijuoja verslo ir sporto sektorių bendradarbiavimą					
Mokyklos ir universitetai naudojami kaip tarpininkai					
Atsakinga valdžios institucija verslo sektoriaus subjektams, kurie įdarbina aukšto meistriškumo sportininkus, siūlo paskatas ir atlygį					
Gairės Nr. 19 rodikliai					
Siūlomos karjeros galimybės visiems sportininkams pasibaigus jų sportinei karjerai					
Nustatyta nacionalinė organizacija, kuri renka ir platina informaciją apie programas aukšto meistriškumo sportininkams pasibaigus jų sportinei karjerai					
Nustatyta organizacija sukūria struktūruotą „saugumo tinklą“ (įskaitant verslo bendradarbiavimą, švietimo sistemą ir t. t.), skirtą visiems sportininkams, kurių sportinė karjera pasibaigė					
Iniciatyvos ir (arba) programos, sukurtos pagal modelį „padėk padėti sau pačiam“, pvz., parama startuoliams – sportinę karjerą baigusiems sportininkams					
Gairės Nr. 32 rodikliai					
Valdžios institucijos ir kitos suinteresuotosios šalys (sporto ir švietimo) stiprina esamus sportininkų komitetus platindamos informaciją apie juos sportininkų tarpe ir visuomenėje					
Sportininkų komitetai pabrėžia dvikryptės karjeros svarbą ir platina informaciją savo narių tarpe					

Sportininkų komitetai pabrėžia dvikryptės karjeros svarbą ir platina informaciją galimų darbdavių tarpe ir visuomenėje						
Aukšto meistriškumo sportininkai rodomi kaip sektini pavyzdžiai, kurie siekia sėkmingos dvikryptės karjeros						
Gairės Nr. 34 rodikliai						
Nustatyta valdžios institucija arba nacionalinė sporto organizacija renka stebėsenos ir vertinimo informaciją apie visas esamas dvikryptės karjeros programas						
Nustatyta valdžios institucija arba nacionalinė sporto organizacija parengia gaires su SMART tikslais įvertinti (stebėti ir įvertinti!) esamas dvikryptės karjeros programas						
Valdžios institucija ir nustatyta organizacija naudojami universiteto žiniomis, nes jos yra mokslinių tyrimų ir (arba) vertinimo ekspertai						
Valdžios institucijos teikia finansinę paramą dvikryptės karjeros moksliniams tyrimams						

3.1.5. Sklaida

Informacijos apie stebėseną sklaida bus vykdoma dviem lygmenimis. Kiekvienas projekto partneris po metinio vertinimo parengia nacionalinę ataskaitą ir paskelbia ją savo interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose.

Gavęs metines stebėsenos ataskaitas, projekto koordinatorius parengia suvestinę ataskaitą, kurioje lyginami projekto šalių pateikti duomenys ir paskelbia ją projekto puslapyje, socialinėje žiniasklaidoje, praneša socialiniams partneriams.

Galutinė metinė stebėsenos ataskaita taip pat bus pateikta metinėje EAS konferencijoje.

4 skyrius. Dvikryptė sportininkų karjera žiniasklaidoje

Žiniasklaida moduliuoja nacionalinės kultūros, įskaitant dvikryptę karjerą, vystymąsi ir tvarumą (Capranica & Guidotti, 2016; Europos Komisija, 2012). Pastaraisiais dešimtmečiais didėja susidomėjimas Europos studentų-sportininkų dvikryptės karjeros srities moksliniais tyrimais, sistemingai nustatomas ir analizuojamas mokslinis indėlis (Guidotti et al., 2015; Stambulova & Wylleman, 2015, 2019). Nepaisant svarbių laimėjimų plėtojant Europos dvikryptės karjeros diskursą mikro (asmeniniu), mezo (tarpasmeniniu), makro (socialiniu) ir pasauliniu (politikos) aspektais, vis dar trūksta žinių apie DK ir žiniasklaidos ryšį. Siekiant suteikti empirinį ir teorinį pagrindą tolesnei dvikryptės karjeros raidai žiniasklaidoje, reikia tinkamai suprasti žiniasklaidos sukurtą studentų sportininkų įvaizdį. Todėl sistemingai peržiūrima esama mokslinė literatūra ir atliekamas rašytinių pranešimų apie dvikryptę karjerą žiniasklaidoje dažnumo ir kokybės tyrimas. Iš tiesų, sisteminga literatūros apžvalga leidžia kondensuoti turimus mokslinius tyrimus ir išryškinti teorijas, praktiką ir kontekstą (Hawker et. al., 2002), o dokumentų tyrimas, apimantis trejų metų laikraščių archyvinę analizę ir studentų sportininkų atstovavimą šalyse partnerėse, leidžia geriau įvertinti tikrąjį žiniasklaidos diskursą dvikryptės karjeros tema.

4.1 Sisteminė literatūros apžvalga žiniasklaidos ir dvikryptės karjeros klausimais

Analizuojant mokslinę literatūrą, sisteminis požiūris yra svarbus siekiant visapusiškai suprasti pagrindines teorijas, sąvokas ir pagrindinius veiksnius bei jų tarpusavio ryšius, susijusius su dvikrypte karjera (Khan et al., 2013). Taigi, proceso veiksmingumui užtikrinti keturiose pirminės elektroninės literatūros duomenų bazėse („Scopus“, „Sportdiscus“, „PscARTICLES“ ir „Web of Science“) buvo taikomi skirtingi raktinių žodžių deriniai.

Nepaisant nustatytos pradinės mokslinės literatūros paieškos, nebuvo konkretaus mokslinio indėlio, susijusio su būtent dvikryptės karjeros ir žiniasklaidos santykiu; buvo analizuojami 14 straipsnių, netiesiogiai susijusių su žiniasklaida ir dvikrypte karjera. Atsižvelgiant į mokslinių tyrimų tikslą, buvo suformuluotos trys pagrindinės kategorijos: (1) Atspindėjimas žiniasklaidoje, 2) Žiniasklaidos vartojimas, 3) Socialinė žiniasklaida.

Pagrindinė į atspindėjimo žiniasklaidoje kategoriją įtraukta mokslinė medžiaga buvo susijusi su karjerą baigusiu sportininkų, jų tapatybės, motyvų temų atskleidimu žiniasklaidoje, kas taip pat suteikė informacijos apie dvikryptę karjerą. Be to, viename straipsnyje buvo nagrinėjama obsesinio sportinės karjeros siekimo, iš dalies kylanti dėl žiniasklaidos naratyvų, problema. Pagrindinė išvada - būtina skatinti holistinį požiūrį į dvikryptės karjeros temą žiniasklaidoje, ypač siekiant palengvinti sklandų perėjimą sportinės karjeros metu ir po jos. Žiniasklaidos atstovai dvikryptės karjeros klausimais turėtų apžvelgti ne vieną sporto ir akademinį laimėjimą tam, kad būtų užtikrintas holistinis, lyčių atžvilgiu neutralus, dėmesingas pranešimas apie iššūkius ir problemas, su kuriomis sportininkai susiduria derindami sportą ir išsilavinimą (ir savo sportinės karjeros pabaigoje).

Žiniasklaidos vartojimo kategorijai priskirtuose straipsniuose televizija buvo nurodyta kaip pagrindinis sporto informacijos šaltinis, po to minimi kiti įvairūs šaltiniai, internetas, socialinė žiniasklaida, laikraščiai ir - labai nežymiai - radijas. Šie tyrimai buvo svarbūs norint suprasti

specifines kiekvieno žiniasklaidos tipo funkcijas. Nors atrodo, kad informacija geriausiai išsisaugo spaudoje, socialinėje žiniasklaidoje svarbi sąveika su auditorija, o tai būtina suprasti priimant sprendimus, kur ir kaip pasakoti dvikryptės karjeros istorijas ir jas išsaugoti.

Į socialinės žiniasklaidos kategoriją įtraukti dokumentai buvo suskirstyti į straipsnius, kuriuose daugiausia dėmesio skirta studentų sportininkų socialinės žiniasklaidos naudojimo įpročiams, straipsnius, kuriuose aptariamas socialinės žiniasklaidos ir sporto valdymo santykis, straipsnius apie socialinę žiniasklaidą viešųjų ryšių ir kolegialios lengvosios atletikos kontekste ir straipsnį, kuriame nustatytas ryšys tarp socialinės žiniasklaidos ir viešosios erdvės sporto srityje. Pagrindinės išvados leido atkreipti dėmesį į keletą mechanizmų, kurie gali padėti užtikrinti veiksmingą komunikaciją. „Tvytai“ puikiai atskleidė nuomonę išsakančius lyderius net ir nesant stiprių ryšių su auditorija.

Apskritai ši sisteminė literatūros apžvalga rodo, kad reikia atlikti tolesnius tyrimus, susijusius su Europos sportininkų studentų vaizdavimu žiniasklaidoje, nes tai galėtų padėti didinti informuotumą apie dvikryptės karjeros reiškinį. Be to, atsirado poreikis, kad studentai sportininkai dalyvautų skleidžiant žinią apie dvikryptę karjerą sporto ir akademinų renginių metu, taip pat atsižvelgiant į skirtingas socialinės žiniasklaidos funkcijas kuriant pranešimus, kad būtų užtikrintas interaktyvumas ir bendras turinio kūrimas.

4.2 Spaudoje pateiktų duomenų apie dvikryptę karjerą analizė

Pastaraisiais dešimtmečiais tiek tradicinėje žiniasklaidoje, tiek naujosiose žiniasklaidos priemonėse padaugėjo su sportu susijusių naujienų, o laikraščiai išsaugojo lyderio poziciją kalbant apie sporto diskursą ir socialinę kultūrą (Clavio, 2020; Rowe, 2017). „EdMedia“ dokumentų tyrimas per pastaruosius trejus metus buvo daugiausiai susijęs su žurnalistinių tekstų tipais ir diskursu šalyse partnerėse, atsižvelgiant į straipsnių skaičių, žurnalistinį žanrą ir straipsnių pagrindinę idėją.

2017-2019 m. laikotarpiu iš viso buvo išanalizuoti 93 straipsniai (Italija: n = 29; Vokietija: n = 24; Ispanija: n = 16; Rumunija: n = 9; Lietuva: n = 8; ir Slovėnija: n = 7). 66 iš jų buvo laikraščių straipsniai, 25 - žurnalistiniai interviu, 2 – skelbimai. Teksto analizės būdu nustatyti 37 straipsniai, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama sportui, 8 straipsniai, daugiausia skirti švietimui, ir 48 straipsniai, daugiausia skirti dvikryptės karjeros klausimams. Italijos ir Ispanijos straipsniuose daugiausia dėmesio buvo skiriama dvikryptės karjeros klausimams, vokiečiai daugiausia dėmesio skyrė sportui. Straipsniai buvo užkoduoti 7 kategorijose: 1) dvikryptės karjeros įsipareigojimų koregavimas ir koordinavimas (n = 66); 2) švietimo ypatumai (35); 3) karjeros galimybės (n = 32); 4) sportas (n = 28); 5) studijuojančių sportininkų sektinas pavyzdys (n=18); 6) nacionalinės dvikryptės karjeros gairės (n=18); ir 7) šeimos parama sportininkams, siekiantiems dvikryptės karjeros (n=13).

Aprašomoji statistika ir laikraščių straipsnių, susijusių su dvikrypte karjera ir studentais sportininkais turinio analizė šalyse partnerėse leido padaryti tam tikras išvadas. Nepaisant to, kad bendra laikraščių aprėptis buvo ribota, pagrindinės dokumentų tyrimo analizės išvados parodė, kad dvikryptė karjera buvo atspindėta tik teigiamai, nes sportininkams išsilavinimas

svarbus. Deja, pastebėta, kad pastangų taikyti būtinas dvikryptės karjeros priemones trūko. Be to, buvo daugiau rašoma apie studentes sportininkes.

Kadangi šalyse taikomi skirtingi metodai, gali būti sunku sukurti sistemingą dvikryptės karjeros atspindėjimo žiniasklaidoje sistemą. Žurnalistas, norintis tapti sporto kultūros puoselėtoju, turi parodyti savo skaitytojams, klausytojams ir (arba) žiūrovams sportininkus iš holistinės perspektyvos ir neapsiriboti tik sporto renginių aprašymu. Todėl žiniasklaida raginama didinti gerosios patirties pavyzdžių dvikryptės karjeros srityje pateikimą, pasakoti apie sportininkų iššūkius derinant sportą ir išsilavinimą. Sporto ir švietimo įstaigos turėtų skatinti žiniasklaidą suprasti, koks svarbus jos vaidmuo skleidžiant žinią apie dvikryptę karjerą plačiojoje visuomenėje, jos turėtų padėti studentams sportininkams ugdyti tinkamas kompetencijas, kurios savo pavyzdžiu įkvėptų būsimas talentingų sportininkų kartas.

5 skyrius. Informacijos pateikimo apie dvikryptę karjerą žiniasklaidoje didinimo strategijos ir veiksmų plano stebėseną

Šiame dokumente pateikiama strategija ir gairės, kaip kiekvienoje šalyje nacionaliniu lygmeniu plėtoti sportininkų dvikryptę karjerą ir kaip praktiškai įgyvendinti siūlomas ES gaires. Strategijoje ir veiksmų plane numatyta, kaip įvairių žiniasklaidos priemonių pagalba formuoti sportininko įvaizdį. Esamų stipriųjų ir silpnųjų pusių nustatymas padeda išsiaiškinti svarbiausias ES dvikryptės sportininkų karjeros įgyvendinimo gairių dalis, darančias didžiausią poveikį. Didžiosios dalies informacijos tikslas - padėti sukurti teigiamą dvikryptės karjeros siekiančio sportininko įvaizdį.

5.1. Stebėsenos procesas

Stebėseną – tai sistemingas informacijos rinkimo, analizės ir naudojimo procesas, kurio tikslas yra valdyti sprendimų priėmimo ir tikslų siekimo procesus. Stebėseną vykdoma prasidėjus veiklai ir tęsiama per visą veiklos įgyvendinimo laikotarpį. Stebėseną kartais vadinama procesu, veikla ar formuojamuoju vertinimu (pagal Gage ir Dunn, 2009, Frankel ir Gage, 2007 ir PATH stebėsenos ir vertinimo iniciatyvas).

Vertinimas – tai sistemingas veiklos, strategijos, politikos, temos, sektoriaus, veiklos srities ar institucijos veiklos rezultatų vertinimas. Vertinant daugiausia dėmesio skiriama numatomiems ir pasiektiems rezultatams, analizuojant rezultatų grandinę (įnašas, veikla, išdirbis, rezultatas ir poveikis), procesus, kontekstinius veiksnius ir priežastinį ryšį, kad būtų galima suprasti, kaip buvo pasiektas tikslas ar kodėl jis nebuvo pasiektas. Vertinimo tikslas - nustatyti intervencijų svarbą, poveikį, efektyvumą, naudingumą ir tvarumą bei intervencijos indėlį į pasiektus rezultatus (pagal Gage ir Dunn, 2009, Frankel ir Gage, 2007). Vertinime turėtų būti pateikta įrodymais pagrįsta patikima ir naudinga informacija. Vertinimo išvados, rekomendacijomis ir patirtimi turėtų būti remiamasi būsimuose sprendimų priėmimo procesuose, susijusiuose su rezultatais.

Apskritai stebėseną yra neatsiejama vertinimo dalis. Vertinimo metu informacija iš ankstesnių stebėsenos procesų naudojama siekiant suprasti, kaip veikla paskatino pokyčius.

5.1.1. Tikslai ir uždaviniai

Šia stebėseną siekiama įvertinti, kaip šalyse keičiasi žiniasklaidoje pateikiamas turinys, susijęs su dvikrypte sportininkų karjera ir jos įvaizdžiu.

5.1.2. Stebėsenos rodikliai

Veiklos rodikliais vertinamas bendras nustatytų komunikacijos uždavinių įvykdymas, taigi - ir rezultatas, koku mastu tikslai įgyvendinami per tam tikrą laikotarpį. Jie turėtų būti reguliariai vertinami planavimo ir įgyvendinimo etapuose. Veiklos rezultatų rodikliais matuojamos absoliučiosios vertės, kurios iš esmės yra objektyvios. Tačiau kai kuriais atvejais reikalingos alternatyvios (subjektyvios) priemonės, kurios turi būti vertinamos atsargiai.

Vokietija

Kiekybiniai veiklos rodikliai	Skaičius
Straipsnių apie dvikryptę karjerą žiniasklaidoje skaičius	
Paspaudimų skaičius dvikryptės karjeros platformose	
Sekėjų skaičius socialiniuose tinkluose	
Informacijos apie dvikryptę karjerą užklausų skaičius	
Skerspūvio tyrimų, kuriuose dalyvavo aukšto meistriškumo sportininkai, suinteresuotasis DK asmuo ir šalies gyventojai, skaičius	
Finansinių partnerysčių/verslo bendradarbiavimo, kurių dėka surenkamos lėšos, skaičius ir pinigų suma	
Siūlomų dvikryptės karjeros programų skaičius	
Dvikryptės karjeros verslo partnerių/bendradarbiavimo/verslo programų skaičius	
Nusikaltimų, susijusių su aukšto meistriškumo sportininkais, skaičius	
Švietimo programų, susijusių su dvikrypte karjera, skaičius	
Dvikryptės karjeros programų ir konsultacijų biurų skaičius	

Kokybiniai veiklos rodikliai	Taip	Ne
Ar egzistuoja atsakinga institucija?		

Italija

Kiekybiniai veiklos rodikliai	Skaičius
Straipsnių apie dvikryptę karjerą žiniasklaidoje skaičius	
Paspaudimų skaičius dvikryptės karjeros platformose	
Sekėjų skaičius socialiniuose tinkluose	
Informacijos apie dvikryptę karjerą užklausų skaičius	

Skerspjuvio tyrimų, kuriuose dalyvavo aukšto meistriškumo sportininkai, suinteresuotasis DK asmuo ir šalies gyventojai, skaičius	
Finansinių partnerysčių/verslo bendradarbiavimo, kurių dėka surenkamos lėšos, skaičius ir pinigų suma	
Siūlomų dvikryptės karjeros programų skaičius	
Dvikryptės karjeros verslo partnerių/bendradarbiavimo/verslo programų skaičius	
Nusikaltimų, susijusių su aukšto meistriškumo sportininkais, skaičius	
Žmonių, priklausančių sportininko „dvikryptės karjeros komandai“, skaičius	

Kokybiniai veiklos rodikliai	Taip	Ne
Ar egzistuoja atsakinga institucija?		

Lietuva

Kiekybiniai veiklos rodikliai	Skaičius
Straipsnių apie dvikryptę karjerą žiniasklaidoje skaičius	
Paspaudimų skaičius dvikryptės karjeros platformose	
Sekėjų skaičius socialiniuose tinkluose	
Informacijos apie dvikryptę karjerą užklausų skaičius	
Skerspjuvio tyrimų, kuriuose dalyvavo aukšto meistriškumo sportininkai, suinteresuotasis DK asmuo ir šalies gyventojai, skaičius	
Finansinių partnerysčių/verslo bendradarbiavimo, kurių dėka surenkamos lėšos, skaičius ir pinigų suma	
Siūlomų dvikryptės karjeros programų skaičius	
Dvikryptės karjeros verslo partnerių/bendradarbiavimo/verslo programų skaičius	
Švietimo programų, susijusių su dvikrypte karjera, skaičius	

Kokybiniai veiklos rodikliai	Taip	Ne
Ar egzistuoja atsakinga institucija?		

Rumunija

Kiekybiniai veiklos rodikliai	Skaičius
Straipsnių apie dvikryptę karjerą žiniasklaidoje skaičius	
Paspaudimų skaičius dvikryptės karjeros platformose	
Sekėjų skaičius socialiniuose tinkluose	

Informacijos apie dvikryptę karjerą užklausų skaičius	
Skerspūvio tyrimų, kuriuose dalyvavo aukšto meistriškumo sportininkai, suinteresuotasis DK asmuo ir šalies gyventojai, skaičius	
Finansinių partnerysčių/verslo bendradarbiavimo, kurių dėka surenkamos lėšos, skaičius ir pinigų suma	
Siūlomų dvikryptės karjeros programų skaičius	
Dvikryptės karjeros verslo partnerių/bendradarbiavimo/verslo programų skaičius	
Nusikaltimų, susijusių su aukšto meistriškumo sportininkais, skaičius	
Švietimo programų, susijusių su dvikrypte karjera, skaičius	

Kokybiniai veiklos rodikliai	Taip	Ne
Ar egzistuoja atsakinga institucija?		

Slovėnija

Kiekybiniai veiklos rodikliai	Skaičius
Straipsnių apie dvikryptę karjerą žiniasklaidoje skaičius	
Paspaudimų skaičius dvikryptės karjeros platformose	
Sekėjų skaičius socialiniuose tinkluose	
Informacijos apie dvikryptę karjerą užklausų skaičius	
Skerspūvio tyrimų, kuriuose dalyvavo aukšto meistriškumo sportininkai, suinteresuotasis DK asmuo ir šalies gyventojai, skaičius	
Finansinių partnerysčių/verslo bendradarbiavimo, kurių dėka surenkamos lėšos, skaičius ir pinigų suma	
Siūlomų dvikryptės karjeros programų skaičius	
Dvikryptės karjeros verslo partnerių/bendradarbiavimo/verslo programų skaičius	
Švietimo programų, susijusių su dvikrypte karjera, skaičius	
Žmonių, priklausančių sportininko „dvikryptės karjeros komandai“, skaičius	

Kokybiniai veiklos rodikliai	Taip	Ne
Ar egzistuoja atsakinga institucija?		

Ispanija

Kiekybiniai veiklos rodikliai	Skaičius
Straipsnių apie dvikryptę karjerą žiniasklaidoje skaičius	
Paspaudimų skaičius dvikryptės karjeros platformose	
Sekėjų skaičius socialiniuose tinkluose	
Informacijos apie dvikryptę karjerą užklausų skaičius	

Skerspjuvio tyrimų, kuriuose dalyvavo aukšto meistriškumo sportininkai, suinteresuotasis DK asmuo ir šalies gyventojai, skaičius	
Finansinių partnerysčių/verslo bendradarbiavimo, kurių dėka surenkamos lėšos, skaičius ir pinigų suma	
Siūlomų dvikryptės karjeros programų skaičius	
Dvikryptės karjeros verslo partnerių/bendradarbiavimo/verslo programų skaičius	
Švietimo programų, susijusių su dvikrypte karjera, skaičius	
Žmonių, priklausančių sportininko „dvikryptės karjeros komandai“, skaičius	

Kokybiniai veiklos rodikliai	Taip	Ne
Ar egzistuoja atsakinga institucija?		

5.1.3. Duomenų rinkimo metodai ir laikotarpis

Pateiktų rodiklių stebėseną atliekama kiekvienais metais bent trejus metus pasibaigus projektui.

Pagrindinis duomenų rinkimo metodas - kiekybinis.

Pagrindiniai duomenų rinkimo šaltiniai yra su žiniasklaida susijusios interneto svetainės. Kiekvienas partneris turi teisę pasirinkti tinkamiausius stebėsenos šaltinius.

5.1.4. Vaidmenys ir atsakomybė

Kiekvienas projekto partneris atsako už nacionalinių rodiklių stebėseną ir metinės ataskaitos, kurioje apibendrinami įvykė pokyčiai, parengimą. Ši ataskaita bus siunčiama projekto koordinatoriui, kuris rengs galutinę metinę stebėsenos ataskaitą.

Rodikliai	Vokietija	Italija	Lietuva	Slovėnija	Rumunija	Ispanija
Straipsnių apie dvikryptę karjerą žiniasklaidoje skaičius						
Paspaudimų skaičius dvikryptės karjeros platformose						
Sekėjų skaičius socialiniuose tinkluose						
Informacijos apie dvikryptę karjerą užklausų skaičius						
Skerspjuvio tyrimų, kuriuose dalyvavo aukšto meistriškumo sportininkai, suinteresuotasis DK asmuo ir šalies gyventojai, skaičius						
Finansinių partnerysčių/verslo bendradarbiavimo, kurių dėka surenkamos lėšos, skaičius ir pinigų suma						

Siūlomų dvikryptės karjeros programų skaičius						
Dvikryptės karjeros verslo partnerių/bendradarbiavimo/verslo programų skaičius						
Nusikaltimų, susijusių su aukšto meistriško sportininkais, skaičius						
Švietimo programų, susijusių su dvikrypte karjera, skaičius						
Dvikryptės karjeros programų ir konsultacijų biurų skaičius						
Ar egzistuoja atsakinga institucija?						

5.1.5. Sklaida

Stebėseną bus vykdoma dviem lygmenimis. Kiekvienas projekto partneris po metinio vertinimo parengia nacionalinę ataskaitą ir paskelbia ją savo interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose.

Gavęs metines stebėsenos ataskaitas, projekto koordinatorius parengia suvestinę ataskaitą, kurioje lyginami iš projekto šalių gauti duomenys ir paskelbia ją projekto puslapyje, socialinėje žiniasklaidoje, praneša socialiniams partneriams.

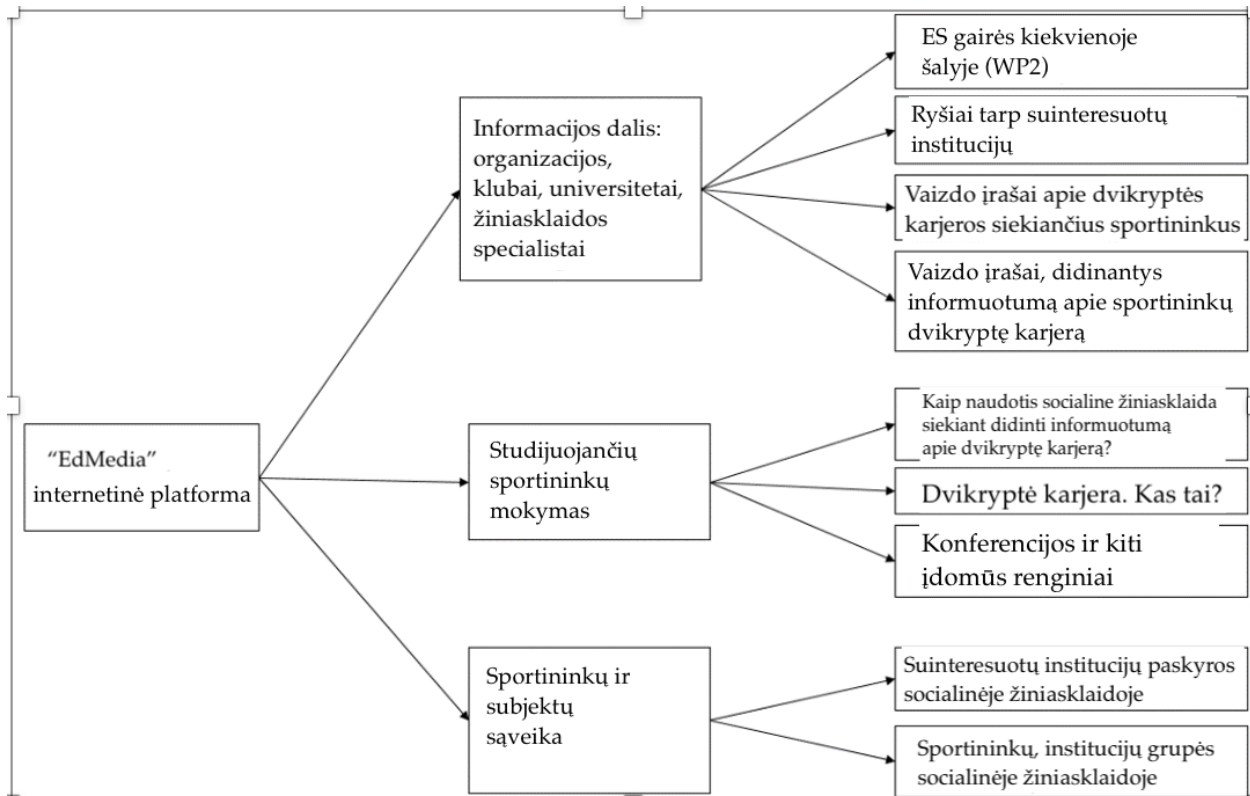
Galutinė metinė stebėsenos ataskaita taip pat bus pateikta metinėje EAS konferencijoje.

6 skyrius. „Ed Media“ švietimo platforma, skirta apgalvotai formuoti teigiamą sportininkų dvikryptės karjeros įvaizdį

Sportininkai turi didžiulį potencialą diegti ir puoselėti teigiamas vertybes mūsų visuomenėje remiantis plačiai paplitusia prielaida, kad sportas - savaime suprantamas gėris (Coalter, 2007; Mac Intosh et al., 2020). Technologijos, priešingai nei tik kitų sukurtos informacijos vartojimas, skatina interaktyvumą ir informacijos kūrimą bendradarbiaujant. Tai leidžia kurti ir dalintis turiniu, o tai labai svarbu sporte (Filo et al., 2015). Socialinė žiniasklaida sportininkams suteikė naujų galimybių dalintis asmeninėmis, profesinėmis istorijomis ir kitomis su sportu nesusijusiomis naujienomis, kurti asmeninį įvaizdį ir prekės ženklą bei užmegzti gilesnius ryšius su gerbėjais (Hambrick et al., 2010; Hayes et al., 2019). Socialinė žiniasklaida tapo vyraujančia jaunųjų sportininkų komunikacijos priemone, tačiau ji gali būti ir naudinga, ir žalinga, turint galvoje kritiką, grasinimus ir pykčio apraiškas joje (Sanderson, 2018, Clavio, 2020). Dėl šios priežasties sportininkai turėtų atsakingai kurti savo įvaizdį socialinėje žiniasklaidoje ir būti mokomi prisiimti atsakomybę už netinkamos informacijos pateikimo pasekmes.

Viena iš pagrindinių sportininkų problemų yra tai, kad jų sportinė karjera baigiasi ir tenka susidurti su iššūkiais įsiliejant į darbo rinką neturint tinkamo išsilavinimo. Nors siekti išsilavinimo darant sportinę karjerą sunku, sportininkai, sėkmingai baigę studijas, turi galimybę tęsti profesinę karjerą, įkvėpti kitus sportininkus, padėti plėtoti dvikryptės karjeros kultūrą visuomenėje ir didinti būsimų darbdavių informuotumą apie sportininkų turimus įgūdžius. Tačiau studijuojantys sportininkai paprastai naudojami socialine žiniasklaida tam, kad parodytų savo pasiekimus sporte, pamišdami savo mokymosi rezultatus - taip jie praranda turimą galimybę skleisti žinią apie dvikryptės karjeros svarbą. Todėl būtina mokyti studentus sportininkus tinkamai naudotis socialine žiniasklaida – viešinti ne tik sporto, bet ir mokslo laimėjimus, rodyti sėkmingą dvikryptės karjeros pavyzdį. Be to, sportininkų klubai, federacijos, Olimpiniis komitetas taip, kaip ir mokyklos, universitetai galėtų investuoti į savo studentų sportininkų įvaizdį žiniasklaidoje (Kluch & Wilson, 2020; Hooper, 2017).

Siekiant padėti studentams sportininkams suvokti savo potencialą socialiniuose tinkluose ir tinkamą naudojimąsi komunikacijos priemonėmis, buvo parengta trijų dalių edukacinė programa „Ed Media“ <https://www.lsu.lt/en/project-edmedia/> (1 pav.). Pirmojoje dalyje teikiama informacija organizacijoms, sporto klubams, universitetams ir žiniasklaidos specialistams; antra dalis skirta sportininkams, kurie naudojami socialine žiniasklaida ir su dvikrypte karjera susijusioms konferencijomis ar renginiams; trečioji dalis yra interaktyvi, leidžianti studijuojantiems sportininkams bendrauti su asmenimis, grupėmis ar institucijomis socialinės žiniasklaidos profiliuose.

1 pav. „Ed Media“ švietimo programos struktūra, skirta didinti informuotumą apie dvikryptę karjerą socialinėje žiniasklaidoje.

6.1. Informacijos dalis organizacijoms, klubams, universitetams, žiniasklaidos specialistams

Šios dalies tikslas – informuoti asmenis, susijusius su sportininko sporto ir akademinė veikla, taip pat žiniasklaidą apie dvikryptę karjerą ir pagalbos studentams sportininkams svarbą. Naujausia informacija apie ES gaires „Ed Media“ šalyse partnerėse jau paskelbta. Be to, pateikiamos nuorodos į akademines institucijas ir sporto įstaigas, remiančias dvikryptę karjerą, pristatomi keli Vokietijos, Italijos, Lietuvos, Slovėnijos ir Ispanijos buvusių ir esamų studentų sportininkų bei politikos formuotojų, aptariančių dvikryptės karjeros klausimus, vaizdo įrašai. Aptarti keturi pagrindiniai klausimai:

1. Kas nulėmė sėkmę sporto ir akademinėje veikloje?
2. Kaip, jūsų nuomone, socialinė žiniasklaida gali padėti didinti informuotumą apie dvikryptę karjerą?
3. Kokios yra jūsų perspektyvos baigus sporto karjerą?
4. Ką patartumėte visiems sportininkams, pradantiems dvikryptę karjerą?

6.2. Studentų sportininkų mokymas

Šio skyriaus tikslas – mokyti studentus sportininkus naudotis įvairiomis socialinės žiniasklaidos priemonėmis. Pateikiami vaizdo įrašai, kuriuose parodoma, kaip naudotis įvairiomis socialinėmis medijomis - „Facebook“, „YouTube“, „Instagram“, „Tik Tok“ ir „Twitter“. Buvo sukurti trys vaizdo įrašai, skirti padėti studentams sportininkams naudotis socialine žiniasklaida:

- Pirmasis vaizdo įrašas: jame paaiškinama, kam tinkamas socialinis tinklas, kokie pagrindiniai jo naudojimo privalumai ir trūkumai.
- Antrasis vaizdo įrašas: pateikiama keletas patarimų studentams sportininkams, kaip pritraukti žmonių dėmesį naudojantis įvairiomis socialinės žiniasklaidos priemonėmis.
- Trečiasis vaizdo įrašas: pateikiamos kelios rekomendacijos studentams sportininkams apie tai, kaip socialinės žiniasklaidos priemonių pagalba didinti informuotumą apie dvikryptės karjeros skatinimo svarbą.

Vaizdo medžiagos pagalba siekiama paskatinti studentus sportininkus naudoti įvairias socialines žiniasklaidos priemones informacijos apie dvikryptę karjerą pateikimui, tuo pačiu – matomumui didinti. Pateikiama ir informacija apie konferencijas ar svarbius renginius, susijusius su dvikrypte karjera šalyse partnerėse.

6.3. Sportininkų ir kitų subjektų sąveika

„Ed Media“ švietimo programoje yra interaktyvi dalis, kurioje studentai sportininkai turi galimybę bendrauti su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais įvairiuose socialinės žiniasklaidos profiliuose ir grupėse. Sportininkai turėtų suprasti, kokią didelę įtaką jie gali daryti visuomenei socialinės žiniasklaidos pagalba. Kadangi jie paprastai turi daug sekėjų socialiniuose tinkluose, jų pranešimai ir nuomonės pasiekia plačią auditoriją, todėl būtina tuo pasinaudoti skleidžiant žinių apie studentus sportininkus. Turėdami galią daryti įtaką, studentų sportininkų socialinės žiniasklaidos pranešimai turėtų skatinti kitus sportininkus siekti dvikryptės karjeros bei raginti įvairias institucijas įgyvendinti dvikryptę karjerą remiančią politiką. Tai, ką jie šiandien skelbia savo socialiniuose tinkluose, gali pakeisti ateitį.

Nuorodos

Amara, M., Aquilina, D., Henry, I., & PMP Consultants (2004). *Education of elite young sportspersons in Europe*. Brussels: European Commission: DG Education and Culture.

Amsterdam University of Applied Sciences, Birch Consultants, the Talented Athlete Scholarship Scheme, the Vrije Universiteit Brussel & European Athlete as Student Network (2016). Study on the minimum quality requirements for dual career services. Research report. http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC0116370.

Aquilina, D., & Henry, I. (2010). Elite athletes and higher education in Europe: A review of policy and practice in higher education in the European Union Member States. *International Journal of Sport Policy*, 2(1), 25–47.

Capranica, L., & Guidotti, F. (2016). *Research for cult committee qualifications/dual careers in sports*. European Parliament: Directorate-General for internal policies. Policy Department. Structural and cohesion policies: Cultural and education. [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573416/IPOL_STU\(2016\)573416_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573416/IPOL_STU(2016)573416_EN.pdf).

Capranica, L., Foerster, J., Keldorf, O., Leseur, V., Vandewalle, P., Topič, M. D., & Guidotti, F. (2015). The European athlete as student network (“EAS”): Prioritizing dual career of European student-athletes. *Kinesiologia Slovenica*, 21(2), 5–10.

Clavio, G. (2020). *Social media and sports*. Human Kinetics Publishers.

Coalter, F. (2007). *A wider social role for sport: Who's keeping the score?* Routledge.

Condello, G., Capranica, L., Doupona, M., Varga, K., & Burk, V. (2019). Dual-career through the elite university student-athletes' lenses: The international FISU-EAS survey. *PloS one*, 14(10), e0223278.

White paper on sport. (2007). European Commission <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0391&from=EN>.

EU guidelines on dual careers of athletes: Recommended policy actions in support of dual careers in high-performance sport. (2012). European Commission. http://ec.europa.eu/sport/library/documents/dual-career-guidelines-final_en.pdf.

Erasmus+ project results: Enriching lives, opening minds. (2017a). European Commission http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects?pk_campaign=Web-ErasmusplusEN&pk_kwd=valor-projects-results#search/keyword=

Report on the state of play concerning the implementation of the EU Guidelines on Dual Careers of Athletes. (2017b). European Commission.

European Parliament (2003). Combining sport and education: Support for athletes in the EU Member States. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=DG-4-CULT_ET\(2004\)341532](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=DG-4-CULT_ET(2004)341532).

- EU sport policy. An overview.* Brussels: European Parliamentary Research Service. (2015). European Parliament.
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565908/EPRS_IDA\(2015\)565908_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565908/EPRS_IDA(2015)565908_EN.pdf).
- European Parliament Resolution of 2 February 2017 on an Integrated Approach to Sport Policy: Good Governance, Accessibility and Integrity.* (2017a). European Parliament.
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2017-0012&language=EN&ring=A8-2016-0381>.
- Filo, K., Lock, D., & Karg, A. (2015). Sport and social media research: A review. *Sport management review*, 18(2), 166-181.
- Guidotti, F., Cortis, C., & Capranica, L. (2015). Dual career of European student-athletes: A systematic literature review. *Kinesiologia Slovenica*, 21(3), 5–20.
- Hambrick, M. E., Simmons, J. M., Greenhalgh, G. P., & Greenwell, T. C. (2010). Understanding professional athletes' use of Twitter: A content analysis of athlete tweets. *International Journal of Sport Communication*, 3(4), 454-471.
- Hawker, S., Payne, S., Kerr, C., Hardey, M., & Powell, J. (2002). Appraising the evidence: reviewing disparate data systematically. *Qualitative Health Research*, 12(9), 1284-1299.
<https://doi.org/10.1177%2F1049732302238251>.
- Hayes, M., Filo, K., Riot, C., & Geurin, A. (2019). Athlete perceptions of social media benefits and challenges during major sport events. *International Journal of Sport Communication*, 12(4), 449-481.
- Hooper, H. H. (2017). An investigation of the role communication privacy management theory has in the development of social media policies. *Sport Journal*, 1.
- Khan, K. S., Kunz, R., Kleijnen, J., & Antes, G. (2003). Five steps to conducting a systematic review. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 96(3), 118-121.
- Kluch, Y., & Wilson, A. S. (2020). # NCAA Inclusion: Using Social Media to Engage NCAA Student-Athletes in Strategic Efforts to Promote Diversity and Inclusion. *Case Studies in Sport Management*, 9(S1), S35-S43.
- Küttel, A., Christensen, M. K., Zysko, J., & Hansen, J. (2020). A cross-cultural comparison of dual career environments for elite athletes in Switzerland, Denmark, and Poland. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 18(4), 454-471.
- Mac Intosh, A., Martin, E. M., & Kluch, Y. (2020). To act or not to act? Student-athlete perceptions of social justice activism. *Psychology of Sport and Exercise*, 51, 101766.
- Morris, R., Cartigny, E., Ryba, T. V., Wylleman, P., Henriksen, K., Torregrossa, M., Lindahl, K., & Erpič, S. C. (2020). A taxonomy of dual career development environments in European countries. *European Sport Management Quarterly*, 1-18.
- Rowe, D. (2017). *The state of the sport press: Reflections on an international study.* In: Pedersen, P. (Ed.). Routledge handbook of sport communication. Routledge.

Sanderson, J. (2018). Thinking twice before you post: Issues student-athletes face on social media. *New Directions for Student Services*, 2018(163), 81-92.

Stambulova, N. B., & Wylleman, P. (2019). Psychology of athletes' dual careers: A state-of-the-art critical review of the European discourse. *Psychology of Sport and Exercise*, 42, 74-88.

Swedish National Guidelines for elite athletes' dual careers. Recommended actions for the combination of high-performance sports and university education at Swedish National Sports Universities (RIUs) and Elite Sports-Friendly Universities (EVLs). (2018). Swedish Sports Confederation.

<https://www.rf.se/contentassets/12b2b3db9b88485e847b3c7771d21b3d/swedish-national-guidelines-dual-careers.pdf>